Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

16 päivänä joulukuuta 2020 *

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt 12
Pöytäkirja N:o 14 12
EVM-sopimus 13
Eurooppa-neuvoston päätöslauselma 13.12.1997 14
Päätös 2013/236 15
25.3.2013 annettu euroryhmän julkilausuma 15
Kyproksen oikeus 16
Asian tausta 17
Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalaiset tuomiot 19
Menettely ja asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa 20
Asiat C-597/18 P ja C-598/18 P 20
Asiat C-603/18 P ja C-604/18 P 21
Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö 21
Neuvoston valitukset asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P 23
Asianosaisten lausumat 23
Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 25
Neuvoston liitännäisvalitukset asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P 28
Asianosaisten lausumat 28

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 29

Valittajien valitukset asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P 31

Ensimmäinen valitusperuste 31

Asianosaisten lausumat 31

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 32

Toinen, kolmas ja neljäs valitusperuste 32

Asianosaisten lausumat 32

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 32

Viides valitusperuste 34

Asianosaisten lausumat 34

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 35

Kuudes valitusperuste 36

Asianosaisten lausumat 36

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 37

Seitsemäs valitusperuste 40

Asianosaisten lausumat 40

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 40

Kahdeksas valitusperuste 42

Asianosaisten lausumat 42

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta 43

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa 46

Oikeudenkäyntikulut 46

Muutoksenhaku – Talous- ja rahapolitiikka – Kyproksen tasavallan vakaustukiohjelma – Kyproksen velan uudelleenjärjestely – Kiireellisten käteisvarojen myöntämisestä Kyproksen keskuspankin pyynnöstä tehty Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston päätös – 25.3.2013, 12.4.2013, 13.5.2013 ja 13.9.2013 annetut euroryhmän julkilausumat – Päätös 2013/236/EU – Kyproksen tasavallan ja Euroopan vakausmekanismin välillä erityisistä talouspoliittisista ehdoista tehty yhteisymmärryspöytäkirja – Omistusoikeus – Luottamuksensuojan periaate – Yhdenvertainen kohtelu – Sopimussuhteen ulkopuolinen Euroopan unionin vastuu

Yhdistetyissä asioissa C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ja C-604/18 P,

joissa on kyse neljästä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, jotka on pantu vireille 21.9.2018 (asiat C-597/18 P ja C-598/18 P) ja 24.9.2018 (asiat C-603/18 P ja C-604/18 P),

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään A. de Gregorio Merino, I. Gurov ja E. Chatziioakeimidou,

valittajana (C-597/18 P),

jota tukee

Suomen tasavalta, asiamiehinään S. Hartikainen ja J. Heliskoski,

väliintulijana muutoksenhakuasteessa (C-597/18 P),

ja joissa muina osapuolina ovat

Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, kotipaikka Nikosia (Kypros),

Agroton plc, kotipaikka Nikosia,

Joanna Andreou, kotipaikka Kato Pyrgos, (Kypros),

Kyriaki Andreou, kotipaikka Kato Pyrgos,

Bundeena Holding plc, kotipaikka Nikosia,

Henrietta Jindra Burton, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta),

C & O Service & Investment Ltd, kotipaikka Nikosia,

C. G. Christofides Industrial Ltd, kotipaikka Nikosia,

Phidias Christodoulou, kotipaikka Nikosia,

Georgia Phanou Christodoulou, kotipaikka Nikosia,

Christakis Christofides, edustajanaan testamentin toimeenpanija,

Theano Chrysafi, kotipaikka Nikosia,

Andreas Chrysafis, kotipaikka Nikosia,

Dionysios Chrysostomides, kotipaikka Nikosia,

Eleni K. Chrysostomides, kotipaikka Nikosia,

Eleni D. Chrysostomides, kotipaikka Nikosia,

D & C Construction and Development Ltd, kotipaikka Nikosia,

Chrystalla Dekatris, kotipaikka Nikosia,

Constantinos Dekatris, kotipaikka Nikosia,

Dr. K. Chrysostomides and Co., kotipaikka Nikosia,

Emily Dragoumi, kotipaikka Nikosia,

Parthenopi Dragoumi, kotipaikka Nikosia,

James Droushiotis, kotipaikka Nikosia,

Eastvale Finance Ltd, kotipaikka Nikosia,

Nicos Eliades, kotipaikka Nikosia,

Tereza Eliades, kotipaikka Nikosia,

Goodway Alliance Ltd, kotipaikka Nikosia,

Christos Hadjimarkos, kotipaikka Johannesburg (Etelä-Afrikka),

Johnson Cyprus Employees Provident Fund, kotipaikka Nikosia,

Kalia Georgiou LLC, kotipaikka Limassol (Kypros),

Komposit Ltd, kotipaikka Tortola (Britannian Neitsytsaaret),

Platon M. Kyriakides, kotipaikka Nikosia,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, kotipaikka Nikosia,

Lois Builders Ltd, kotipaikka Nikosia,

Athena Mavronicola-Droushiotis, kotipaikka Nikosia,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, kotipaikka Nikosia,

Neita International, Inc., kotipaikka Mahé (Seychellit),

Sophia Nicolatos, kotipaikka Limassol,

Paris & Barcelona Ltd, kotipaikka Tortola (Britannian Neitsytsaaret),

Louiza Patsiou, kotipaikka Larnaca (Kypros),

Probus Mare Marine Ltd, kotipaikka Nikosia,

Provident Fund of the Employees of Osel Limited, kotipaikka Nikosia,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd, kotipaikka Nikosia,

Steelway Alliance Ltd, kotipaikka Hong Kong (Kiina),

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, kotipaikka Nikosia,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, kotipaikka Limassol,

The Prnses Ltd, kotipaikka Nikosia,

Christos Tsimon, kotipaikka Nikosia,

Nafsika Tsimon, kotipaikka Nikosia,

Unienergy Holdings Ltd, kotipaikka Nikosia, ja

Julia Justine Jane Woods, kotipaikka Pafos (Kypros),

edustajanaan P. Tridimas, barrister,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa (C-597/18 P),

Euroopan unioni, edustajanaan Euroopan komissio,

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Flynn, J.-P. Keppenne ja T. Maxian Rusche,

Euroopan keskuspankki (EKP), asiamiehinään aluksi M. Szablewska, ja K. Laurinavičius, avustajanaan H.-G. Kamann, Rechtsanwalt, sitten K. Laurinavičius, G. Várhelyi ja O. Heinz, avustajinaan H.-G. Kamann, ja

Eurogroupe, edustajanaan Euroopan unionin neuvosto,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa (C-597/18 P),

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään A. de Gregorio Merino, I. Gurov ja E. Chatziioakeimidou,

valittajana (C-598/18 P),

jota tukee

Suomen tasavalta, asiamiehinään S. Hartikainen ja J. Heliskoski,

väliintulijana muutoksenhakuasteessa (C-598/18 P),

joissa muina osapuolina ovat

Eleni Pavlikka Bourdouvali, kotipaikka Meneou (Kypros),

Georgios Bourdouvalis, kotipaikka Meneou,

Nikolina Bourdouvali, kotipaikka Meneou,

Coal Energy Trading Ltd, kotipaikka Road Town (Britannian Neitsytsaaret),

Christos Christofi, kotipaikka Larnaca,

Elisavet Christofi, kotipaikka Larnaca,

Athanasia Chrysostomou, kotipaikka Pafos,

Sofoklis Chrysostomou, kotipaikka Pafos,

Clearlining Ltd, kotipaikka Road Town,

Alan Dimant, kotipaikka Herzelia (Israel),

Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, kotipaikka Nikosia,

Dtek Holdings Ltd, kotipaikka Nikosia,

Dtek Trading Ltd, kotipaikka Nikosia,

Elma Holdings pcl, kotipaikka Nikosia,

Elma Properties & Investments pcl, kotipaikka Nikosia,

Agrippinoulla Fragkoudi, kotipaikka Nikosia,

Dimitrios Fragkoudis, kotipaikka Nikosia,

Frontal Investments Ltd, kotipaikka Limassol,

Costas Gavrielides, kotipaikka Mammari (Kypros),

Eleni Harou, kotipaikka Nea Penteli (Kreikka),

Theodora Hasapopoullou, kotipaikka Nikosia,

Gladys Iasonos, kotipaikka Larnaca,

Georgios Iasonos, kotipaikka Larnaca,

Jupiter Portfolio Investments pcl, kotipaikka Nikosia,

George Karkousi, kotipaikka Canterbury N.S.W. (Australia),

Lend & Seaserve Ltd, kotipaikka Road Town,

Liberty Life Insurance pcl, kotipaikka Nikosia,

Michail P. Michailidis Ltd, kotipaikka Nikosia,

Michalakis Michaelides, kotipaikka Nikosia,

Rena Michael Michaelidou, kotipaikka Nikosia,

Akis Micromatis, kotipaikka Nikosia,

Erginos Micromatis, kotipaikka Nikosia,

Harinos Micromatis, kotipaikka Nikosia,

Alvinos Micromatis, kotipaikka Nikosia,

Plotinos Micromatis, kotipaikka Nikosia,

Nertera Investments Ltd, kotipaikka Nikosia,

Andros Nicolaides, kotipaikka Nikosia,

Melina Nicolaides, kotipaikka Nikosia,

Ero Nicolaidou, kotipaikka Nikosia,

Aris Panagiotopoulos, kotipaikka Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, kotipaikka Nea Penteli,

Lambros Panayiotides, kotipaikka Nikosia,

Ersi Papaefthymiou, kotipaikka Larnaca,

Kostas Papaefthymiou, kotipaikka Larnaca,

Restful Time Co., kotipaikka Wilmington (Yhdysvallat),

Alexandros Rodopoulos, kotipaikka Ateena,

Seatec Marine Services Ltd, kotipaikka Limassol,

Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, kotipaikka Pafos,

Marinos C. Soteriou, kotipaikka Nikosia,

Sparotin Ltd, kotipaikka Nikosia,

Miranda Tanou, kotipaikka Nikosia, ja

Myria Tanou, kotipaikka Nikosia,

edustajinaan P. Tridimas, barrister, ja K. Chrysostomides, dikigoros,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa (C-598/18 P),

Euroopan unioni, edustajanaan Euroopan komissio,

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Flynn, J.-P. Keppenne ja T. Maxian Rusche,

Euroopan keskuspankki (EKP), asiamiehinään M. O. Szablewska ja K. Laurinavičius, avustajanaan H.-G. Kamann, Rechtsanwalt, ja

Euroryhmä, edustajanaan Euroopan unionin neuvosto,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa (C-598/18 P),

Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, kotipaikka Nikosia,

Agroton plc, kotipaikka Nikosia,

Joanna Andreou, kotipaikka Kato Pyrgos,

Kyriaki Andreou, kotipaikka Kato Pyrgos,

Henrietta Jindra Burton, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta),

C & O Service & Investment Ltd, kotipaikka Nikosia,

C. G. Christofides Industrial Ltd, kotipaikka Nikosia,

Christakis Christofides, edustajanaan hänen testamenttinsa toimeenpanija,

Theano Chrysafi, kotipaikka Nikosia,

Andreas Chrysafis, kotipaikka Nikosia,

Dionysios Chrysostomides, kotipaikka Nikosia,

Eleni K. Chrysostomides, kotipaikka Nikosia,

Eleni D. Chrysostomides, kotipaikka Nikosia,

D & C Construction and Development Ltd, kotipaikka Nikosia,

Chrystalla Dekatris, kotipaikka Nikosia,

Constantinos Dekatris, kotipaikka Nikosia,

Dr. K. Chrysostomides and Co., kotipaikka Nikosia,

Emily Dragoumi, kotipaikka Nikosia,

Parthenopi Dragoumi, kotipaikka Nikosia,

Eastvale Finance Ltd, kotipaikka Nikosia,

Nicos Eliades, kotipaikka Nikosia,

Tereza Eliades, kotipaikka Nikosia,

Goodway Alliance Ltd, kotipaikka Hong Kong (Hong Kong),

Christos Hadjimarkos, kotipaikka Johannesburg (Etelä-Afrikka),

Johnson Cyprus Employees Provident Fund, kotipaikka Nikosia,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, kotipaikka Nikosia,

Lois Builders Ltd, kotipaikka Nikosia,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, kotipaikka Nikosia,

Neita International, Inc., kotipaikka Mahé (Seychellit),

Paris & Barcelona Ltd, kotipaikka Tortola (Britannian Neitsytsaaret),

Provident Fund of the Employees of Osel Limited, kotipaikka Nikosia,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd, kotipaikka Nikosia,

Steelway Alliance Ltd, kotipaikka Hong Kong (Kiina),

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, kotipaikka Nikosia,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, kotipaikka Limassol,

Christos Tsimon, kotipaikka Nikosia,

Nafsika Tsimon, kotipaikka Nikosia, ja

Julia Justine Jane Woods, kotipaikka Pafos,

edustajanaan P. Tridimas, barrister (C-603/18 P),

ja

Eleni Pavlikka Bourdouvali, kotipaikka Meneou,

Georgios Bourdouvalis, kotipaikka Meneou,

Nikolina Bourdouvali, kotipaikka Meneou,

Christos Christofi, kotipaikka Larnaca,

Elisavet Christofi, kotipaikka Larnaca,

Clearlining Ltd, kotipaikka Road Town,

Dtek Holding Ltd, kotipaikka Nikosia,

Dtek Trading Ltd, kotipaikka Nikosia,

Agrippinoulla Fragkoudi, kotipaikka Nikosia,

Dimitrios Fragkoudis, kotipaikka Nikosia,

Frontal Investments Ltd, kotipaikka Limassol,

Costas Gavrielides, kotipaikka Mammari,

Eleni Harou, kotipaikka Nea Penteli,

Theodora Hasapopoullou, kotipaikka Nikosia,

Gladys Iasonos, kotipaikka Larnaca,

Georgios Iasonos, kotipaikka Larnaca,

George Karkousi, kotipaikka Canterbury,

Lend & Seaserve Ltd, kotipaikka Road Town,

Michail P. Michailidis Ltd, kotipaikka Nikosia,

Michalakis Michaelides, kotipaikka Nikosia,

Rena Michael Michaelidou, kotipaikka Nikosia,

Andros Nicolaides, kotipaikka Nikosia,

Melina Nicolaides, kotipaikka Nikosia,

Ero Nicolaidou, kotipaikka Nikosia,

Aris Panagiotopoulos, kotipaikka Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, kotipaikka Nea Penteli,

Alexandros Rodopoulos, kotipaikka Ateena,

Seatec Marine Services Ltd, kotipaikka Limassol, ja

Marinos C. Soteriou, kotipaikka Nikosia,

edustajanaan P. Tridimas, barrister, ja K. Chrysostomides, dikigoros (C-604/18 P),

valittajina,

ja joissa muina osapuolina ovat

Euroopan unioni, edustajanaan Euroopan komissio,

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään E. Chatziioakeimidou, A. de Gregorio Merino ja I. Gurov,

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Flynn, J.-P. Keppenne ja T. Maxian Rusche,

Euroopan keskuspankki (EKP), asiamiehinään M. Szablewska ja K. Laurinavičius, avustajanaan H.-G. Kamann, Rechtsanwalt, ja

Euroryhmä, edustajanaan Euroopan unionin neuvosto,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa (C-603/18 P ja C-604/18 P),

Suomen tasavalta, asiamiehinään S. Hartikainen ja J. Heliskoski,

joka osallistuu valitusmenettelyyn väliintulijana tukeakseen Euroopan unionin neuvoston vaatimuksia (C-603/18 P ja C-604/18 P),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), A. Prechal, M. Vilaras, M. Ilešič, L. Bay Larsen ja A. Kumin sekä tuomarit E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, I. Jarukaitis ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Longar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.2.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.5.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan unionin neuvosto vaatii asioissa C-597/18 P et C-598/18 P tekemillään valituksilla kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 13.7.2018 antaman tuomion K. Chrysostomides & Co. ym. v. neuvosto ym. (T-680/13, jäljempänä ensimmäinen valituksenalainen tuomio,

EU:T:2018:486) ja 13.7.2018 antaman tuomion Bourdouvali ym. v. neuvosto ym. (T-786/14, ei julkaistu, EU:T:2018:487; jäljempänä toinen valituksenalainen tuomio) (jäljempänä yhdessä valituksenalaiset tuomiot), siltä osin kuin niissä hylätään sen esittämät oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien kannetta euroryhmää vastaan.

2 Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna ja Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. ja Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International, Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon ja Julia Justine Jane Woods, valittajat asiassa C-603/18 P, sekä Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd ja Marinos C. Soteriou, valittajat asiassa C-604/18 P (jäljempänä yhdessä valittajat), vaativat kumoamaan ensimmäisen ja toisen valituksenalaisen tuomion.

3 Neuvosto vaatii liitännäisvalituksillaan asioissa C-603/18 P et C-604/18 P niiden valituksenalaisten tuomioiden osien kumoamista, joissa unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt sen oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat valittajien kannetta Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävän kasvun palauttamiseksi 25.4.2013 annetun neuvoston päätöksen 2013/236/EU (EUVL 2013, L 141, s. 32) 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa vastaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Pöytäkirja N:o 14

4 Euroryhmää koskevan pöytäkirjan (N:o 14), joka on EU-sopimuksen ja EUT-sopimuksen liitteenä (jäljempänä pöytäkirja N:o 14), 1 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Niiden jäsenvaltioiden ministerit, joiden rahayksikkö on euro, kokoontuvat keskenään epävirallisiin kokouksiin. Näitä kokouksia pidetään tarvittaessa, ja niissä keskustellaan aiheista, jotka liittyvät yhteistä rahaa koskeviin näiden valtioiden erityisiin tehtäviin. [Euroopan k]omissio osallistuu kokouksiin. Euroopan keskuspankki [(EKP)] kutsutaan osallistumaan näihin kokouksiin, joiden valmistelusta huolehtivat niiden jäsenvaltioiden valtiovarainministerien edustajat, joiden rahayksikkö on euro, ja komission edustajat.”

5 Pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Niiden jäsenvaltioiden ministerit, joiden rahayksikkö on euro, valitsevat puheenjohtajan kahden ja puolen vuoden toimikaudeksi näiden jäsenvaltioiden enemmistöllä.”

EVM-sopimus

6 Brysselissä (Belgia) tehtiin 2.2.2012 sopimus Euroopan vakausmekanismin perustamisesta Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan tasavallan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä (jäljempänä EVM-sopimus). Se tuli voimaan 27.9.2012.

7 EVM-sopimuksen johdanto-osan ensimmäisen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”Eurooppa-neuvosto pääsi 17 päivänä joulukuuta 2010 sopimukseen siitä, että euroalueen jäsenvaltioita varten on tarpeen perustaa pysyvä vakausmekanismi. [EVM] ottaa hoitaakseen Euroopan rahoitusvakausvälineen, jäljempänä ’ERVV’, ja Euroopan rahoituksenvakautusmekanismin, jäljempänä ’ERVM’, tällä hetkellä hoitamat tehtävät, huolehtien tarvittaessa rahoitusavun antamisesta euroalueen jäsenvaltioille.”

8 EVM-sopimuksen 1 ja 2 artiklan ja 32 artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet, toisin sanoen ne jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro, perustavat keskenään kansainvälisen rahoituslaitoksen, Euroopan vakausmekanismin (EVM).

9 Sopimuksen 3 artikla kuuluu seuraavasti:

”EVM:n tehtävänä on hankkia rahoitusta ja antaa tiukkoja, valitun rahoitusapuvälineen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja noudattaen vakaustukea niille EVM:n jäsenille, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia, jos tuki on välttämätöntä koko euroalueen ja sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa EVM:llä on oikeus kerätä varoja laskemalla liikkeeseen rahoitusvälineitä tai tekemällä rahoitussopimuksia tai muita sopimuksia tai järjestelyjä EVM:n jäsenten, rahoituslaitosten tai muiden kolmansien osapuolten kanssa.”

10 Saman sopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”EVM:llä on hallintoneuvosto ja johtokunta sekä toimitusjohtaja ja muu tarvittava henkilöstö.”

11 EVM-sopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ”talous- ja raha-asioista vastaava – – komission jäsen ja EKP:n johtokunnan puheenjohtaja sekä euroryhmän puheenjohtaja (jos hän ei ole hallintoneuvoston puheenjohtaja tai jäsen) voivat osallistua hallintoneuvoston kokouksiin tarkkailijoina.”

12 EVM-sopimuksen 12 artiklassa määritellään vakaustukea koskevat periaatteet, ja sen 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jos se on koko euroalueen ja sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi välttämätöntä, EVM voi antaa vakaustukea EVM:n jäsenelle soveltaen tiukkoja ehtoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia valitun rahoitusapuvälineen kannalta. Nämä ehdot voivat vaihdella makrotalouden sopeutusohjelmasta ennalta vahvistettujen tuen [myöntämisedellytysten] jatkuvaan täyttämiseen.”

13 EVM-sopimuksen 13 artiklassa kuvaillaan menettelyä, joka koskee vakaustuen myöntämistä EVM:n jäsenelle, seuraavasti:

”1. EVM:n jäsen voi esittää hallintoneuvoston puheenjohtajalle vakaustuen saamista koskevan pyynnön. Tällaisessa pyynnössä on esitettävä yksi tai useampi suunniteltu rahoitusapuväline. – –

2. Hallintoneuvosto voi EVM:n jäsenen pyynnöstä ja 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella tehdä periaatepäätöksen vakaustuen myöntämisestä kyseiselle EVM:n jäsenelle rahoitusapujärjestelyn muodossa.

3. Jos tehdään 2 kohdan mukainen päätös, hallintoneuvosto antaa komission tehtäväksi – yhteistyössä EKP:n kanssa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä [Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF)] kanssa – neuvotella kyseisen EVM:n jäsenen kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa määrätään yksityiskohtaisesti rahoitusapujärjestelyyn liittyvät ehdot. Yhteisymmärryspöytäkirjan sisällössä on otettava huomioon toimenpiteiden kohteena olevien heikkouksien vakavuus ja valittu rahoitusapuväline. EVM:n toimitusjohtaja laatii samaan aikaan hallintoneuvoston hyväksyttäväksi ehdotuksen rahoitusapujärjestelyä koskevaksi sopimukseksi, johon sisältyvät rahoitusehdot sekä välineiden valinta.

Yhteisymmärryspöytäkirjan on oltava kaikilta osin [EUT-sopimuksessa] määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden ja erityisesti kaikkien Euroopan unionin oikeuteen kuuluvien säädösten mukainen, mukaan lukien kyseiselle EVM:n jäsenelle osoitetut lausunnot, varoitukset, suositukset ja päätökset.

4. [Komissio] allekirjoittaa yhteisymmärryspöytäkirjan EVM:n puolesta edellyttäen, että 3 kohdassa määrätyt edellytykset on täytetty ja hallintoneuvostolta on saatu hyväksyntä.

5. Johtokunta hyväksyy rahoitusapujärjestelyä koskevan sopimuksen, jossa vahvistetaan yksityiskohtaisesti myönnettävään vakaustukeen liittyvät rahoitusta koskevat näkökohdat ja tapauksen mukaan ensimmäisen rahoitusapuerän maksaminen.

– –

7. [Komission] tehtävänä on seurata – yhteistyössä EKP:n kanssa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä IMF:n kanssa – rahoitusapujärjestelylle asetettujen ehtojen noudattamista.”

Eurooppa-neuvoston päätöslauselma 13.12.1997

14 Jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisesta talous- ja rahaliiton kolmannessa vaiheessa sekä EY:n perustamissopimuksen 109 ja 109 b artiklasta 13.12.1997 annetun Eurooppa-neuvoston päätöslauselman (EYVL 1998, C 35, s. 1; jäljempänä 13.12.1997 annettu Eurooppa-neuvoston päätöslauselma) 6 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Euroalueeseen osallistuvien jäsenvaltioiden ministerit voivat kokoontua epävirallisesti keskustelemaan kysymyksistä, jotka liittyvät heille kuuluviin, yhteisestä rahasta johtuviin erityisiin vastuualueisiin. Komissio ja tarvittaessa Euroopan keskuspankki (EKP) kutsutaan näihin kokouksiin.”

Päätös 2013/236

15 Päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Rahoitussektorinsa tervehdyttämiseksi [Kyproksen tasavallan] on jatkettava pankkisektorin perusteellista uudistamista ja uudelleenjärjestelyä sekä elinkelpoisten pankkien vahvistamista palauttamalla niiden pääoma asianmukaiselle tasolle, ratkaisemalla niiden maksuvalmiustilanne ja vahvistamalla niiden valvontaa. Ohjelmaan on sisällytettävä seuraavat toimenpiteet ja tulokset:

– –

b) suoritetaan [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD:n] ja [Cyprus Popular Bank Public Co. LTD:n] varojen riippumaton arvonmääritys ja yhdistetään nopeasti [Cyprus Popular Bank Public Co:n] operaatiot [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireiaan]. Arvonmääritys on saatettava päätökseen nopeasti, jotta [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireiassa] suoritettava talletusten vaihto osakkeisiin voidaan saattaa päätökseen;

– –”

25.3.2013 annettu euroryhmän julkilausuma

16 Euroryhmä ilmoitti 25.3.2013 antamassaan julkilausumassa päässeensä Kyproksen viranomaisten kanssa sopimukseen makrotalouden tulevan sopeutusohjelman pääkohdista; sopimuksella oli kaikkien jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, sekä komission, EKP:n ja IMF:n tuki (jäljempänä 25.3.2013 annettu euroryhmän julkilausuma).

17 Julkilausumassa todetaan muun muassa seuraavaa:

”Euroryhmä ilmaisee tyytyväisyytensä julkilausuman liitteessä mainittuihin suunnitelmiin rahoitussektorin uudelleenjärjestelystä. Nämä toimenpiteet luovat perustan rahoitussektorin elinkelpoisuuden palauttamiselle. Niillä taataan ennen kaikkea kaikki alle 100 000 euron talletukset unionin periaatteiden mukaisesti.

Ohjelmaan sisältyy päättäväisiä toimia rahoitussektorin epätasapainojen korjaamiseksi. Rahoitussektoria supistetaan asianmukaisesti – –

Euroryhmä kehottaa panemaan välittömästi täytäntöön [Kyproksen tasavallan] ja [Helleenien tasavallan] välillä tehdyn kyproslaisten pankkien kreikkalaisia sivukonttoreita koskevan sopimuksen, jolla turvataan sekä Kreikan että Kyproksen pankkijärjestelmän vakaus.”

18 Mainitun julkilausuman liitteessä todetaan seuraavaa:

”[Kyproksen tasavallan] viranomaisten esitettyä poliittiset suunnitelmansa, joihin euroryhmä ilmoitti olevansa laajalti tyytyväinen, sovittiin seuraavaa:

1. [Cyprus Popular Bank Public Co.] puretaan välittömästi – osakkeenomistajien, joukkolainojen haltijoiden ja talletussuojan piiriin kuulumattomien tallettajien täydellä myötävaikutuksella – Kyproksen keskuspankin päätöksen nojalla käyttämällä äskettäin hyväksyttyä pankkien purkamista koskevaa kehystä.

2. [Cyprus Popular Bank Public Co.] jaetaan toimintakykyiseksi pankiksi ja roskapankiksi. Roskapankki ajetaan vähitellen alas.

3. Toimintakykyinen pankki sulautetaan [Trapeza Kyprou Dimosia Etareiaan] käyttämällä pankkien purkamista koskevaa kehystä [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireian] ja [Cyprus Popular Bank Public Co:n] johtokuntien kuulemisen jälkeen. Se tuo [hätärahoituksena] mukanaan yhdeksän miljardia euroa. Ainoastaan suojaamattomat talletukset [Trapeza Kyprou Dimosia Etareiassa] pysyvät jäädytettyinä pääomituksen toteuttamiseen asti, ja niihin voidaan sen jälkeen soveltaa asianmukaisia ehtoja.

4. EKP:n neuvosto huolehtii [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireian] maksuvalmiudesta sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

5. [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] pääomitetaan muuntamalla suojaamattomat talletukset omaksi pääomaksi osakkeenomistajien ja joukkolainojen haltijoiden täydellä myötävaikutuksella.

6. Muuntaminen toteutetaan siten, että 9 prosentin pääomaosuus on turvattu ohjelman lopussa.

7. Kaikki talletussuojan piiriin kuuluvat tallettajat kaikissa pankeissa saavat täyden suojan [unionin] asian kannalta merkityksellisen lainsäädännön mukaisesti.

8. Ohjelman varoja (enintään kymmenen miljardia euroa) ei käytetä [Cyprus Popular Bank Public Co:n] eikä [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireian] pääomitukseen.”

Kyproksen oikeus

19 Luottolaitosten ja muiden laitosten tervehdyttämisestä 22.3.2013 annetun lain (O peri exiyiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos (nro 17(I)/2013), EE, liite I (I), nro 4379, 22.3.2013, s. 117; jäljempänä 22.3.2013 annettu laki) 3 §:n 1 momentin ja 5 §:n 1 momentin nojalla Kyproksen keskuspankin (BCC) tehtäväksi annettiin kyseisessä laissa mainittujen laitosten tervehdyttäminen yhdessä valtiovarainministeriön (Kypros) kanssa. Tätä varten kyseisen 22.3.2013 annetun lain 12 §:n 1 momentissa säädetään yhtäältä, että Kyproksen keskuspankki voi asetuksella järjestellä purkamismenettelyn alaisen laitoksen velat ja velvoitteet uudelleen, myös siten, että laitoksen nimellispääomaa tai laitokseen kohdistuvia kaikenlaisia senhetkisiä tai tulevia saatavia vähennetään, muutetaan, niiden maksuaikataulua pidennetään tai nimellispääoma tai kyseiset saatavat uudistetaan tai velkakirjoja muunnetaan omaksi pääomaksi. Mainitussa momentissa säädetään toisaalta, että 22.3.2013 annetun lain 2 §:n 5 momentissa tarkoitetut suojatut talletukset jätetään mainittujen toimenpiteiden ulkopuolelle. Asianosaisten kesken on riidatonta, että kyse on alle 100 000 euron määräisistä talletuksista.

20 Tiettyjen Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD:n operaatioiden myynnistä Kreikassa 26.3.2013 annetun asetuksen 96/2013 (Kanonistiki Dioikitiki Praxi 96/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (EE, liite III (I), nro 4640, 26.3.2013, s. 745; jäljempänä asetus nro 96)) ja tiettyjen Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd:n operaatioiden myynnistä Kreikassa 26.3.2013 annetun asetuksen nro 97/2013 (Kanonistiki Dioikitiki Praxi 97/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis (EE, liite III (I),

nro 4640, 26.3.2013, s. 749; jäljempänä asetus nro 97)) säädetään Trapeza Kyprou Dimosia Etaireian (jäljempänä BoC) ja Cyprus Popular Bank Public Co:n (jäljempänä Laiki) kreikkalaisten sivukonttoreiden myynnistä (jäljempänä yhdessä kreikkalaiset sivukonttorit).

21 Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia Ltd:n tervehdyttämisestä sen omalla pääomalla 29.3.2013 annetussa asetuksessa nro 103/2013 (Kanonistiki Dioikitiki Praxi 103/2013, peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (EE, liite III (I), nro 4645, 29.3.2013, s. 769; jäljempänä asetus nro 103)) säädetään BoC:n pääomituksesta erityisesti sen suojaamattomien tallettajien, osakkeenomistajien ja joukkolainojen haltijoiden kustannuksella, jotta se voisi edelleen tarjota pankkipalveluja. Niinpä suojaamattomat talletukset muunnettiin BoC:n osakkeiksi (37,5 prosenttia kustakin suojaamattomasta talletuksesta), arvopapereiksi, jotka BoC voi muuntaa joko osakkeiksi tai talletuksiksi (22,5 % kustakin suojaamattomasta talletuksesta), ja arvopapereiksi, jotka Kyproksen keskuspankki voi muuntaa talletuksiksi (40 % kustakin suojaamattomasta talletuksesta). Asetuksen nro 103 6 §:n 5 momentissa täsmennetään, että jos talletussuojan piiriin kuulumattomien tallettajien osuudet ylittävät sen, mikä on tarpeen BoC:n oman pääoman palauttamiseksi, kriisinratkaisuviranomainen määrittää liiallisen pääomituksen määrän ja käsittelee sitä ikään kuin muuntamista ei olisi koskaan tapahtunut.

22 Asetukseen nro 103 30.7.2013 tehtyjen muutosten johdosta 10 prosenttia suojaamattomista talletuksista, jotka oli ensin muunnettu joko osakkeiksi tai talletuksiksi muunnettaviksi arvopapereiksi, muunnettiin BoC:n osakkeiksi. Lisäksi kunkin BoC:n tavallisen osakkeen nimellisarvo alennettiin 1 eurosta 1 senttiin. Tämän jälkeen 100 nimellisarvoltaan 1 sentin tavallista osaketta yhdistettiin yhdeksi nimellisarvoltaan 1 euron tavalliseksi osakkeeksi. Ne nimellisarvoltaan 1 sentin tavalliset osakkeet, joiden lukumäärä oli alle 100 ja joita ei siten voitu yhdistää uudeksi nimellisarvoltaan 1 euron tavalliseksi osakkeeksi, poistettiin käytöstä.

23 Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd:n tiettyjen toimintojen myynnistä 29.3.2013 annetun asetuksen nro 104/2013 (Kanonistiki Dioikitiki Praxi 104/2013, peri tis polisis orismenon ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd (EE, liite III (I), nro 4645, 29.3.2013, s. 781; jäljempänä asetus nro 104)) 2 ja 5 §:ssä säädetään yhdessä, että BoC:lle siirretään 29.3.2013 klo 6.10 tietyt Laikin varat ja velat, mukaan lukien enintään 100 000 euron talletukset. Yli 100 000 euron talletukset pidettiin Laikissa sen purkamiseen asti.

24 Asetukseen nro 104 30.7.2013 tehtyjen muutosten johdosta noin 18 prosenttia BoC:n uudesta osakepääomasta siirrettiin Laikille.

Asian tausta

25 Asian tausta, sellaisena kuin se on mainittu valituksenalaisten tuomioiden 10–28 ja 38–46 kohdassa, voidaan tämän oikeudenkäynnin kannalta tiivistää jäljempänä esitetyn mukaisesti.

26 Vuoden 2012 ensimmäisten kuukausien aikana Helleenien tasavalta ja sen yksityiset velkakirjojen haltijat vaihtoivat Kreikan velkainstrumentteja siten, että yksityisten sijoittajien hallussa olevan Kreikan velan nimellisarvoon tehtiin merkittävä leikkaus (Private Sector Involvement, jäljempänä PSI).

27 Useille Kyprokselle sijoittautuneille pankeille, kuten Laikille ja BoC:lle, joiden velkainstrumentteja oli yksityisten sijoittajien hallussa, aiheutui PSI:n seurauksena merkittäviä tappioita ja pääomavajetta. Koska Laikin vakuudet eivät enää riittäneet rahoituksen saamiseen Euroopan keskuspankilta (EKP), se pyysi ja sai Kyproksen keskuspankilta hätärahoituksena annettavaa maksuvalmiusapua (Emergency Liquidity Assistance, jäljempänä hätärahoitus), jonka määrä oli yhteensä 3,8 miljardia euroa toukokuussa 2012 ja lähes 9,6 miljardia euroa heinäkuussa 2012.

28 Tässä tilanteessa Kyproksen tasavalta katsoi tarpeelliseksi tukea Kyproksen pankkisektoria muun muassa pääomittamalla Laikia 1,8 miljardilla eurolla kesäkuussa 2012. Samassa kuussa myös BoC ilmoitti pyytäneensä Kyproksen viranomaisilta pääomatukea, jota se ei kuitenkaan ollut saanut.

29 Kyproksen tasavalta esitti 25.6.2012 euroryhmän puheenjohtajalle pyynnön saada rahoitusapua EVM:stä tai ERVV:stä. Euroryhmä ilmoitti 27.6.2012 antamassaan julkilausumassa, että pyydetty rahoitusapu annettaisiin Kyproksen tasavallalle joko ERVV:stä tai EVM:stä sellaisen makrotalouden sopeutusohjelman yhteydessä, joka olisi konkretisoitava yhteisymmärryspöytäkirjassa, jonka neuvottelisivat yhtäältä komissio yhdessä EKP:n ja IMF:n kanssa ja toisaalta Kyproksen viranomaiset. Komission, EKP:n, IMF:n ja Kyproksen tasavallan edustajat laativat 29.11.2012 luonnoksen yhteisymmärryspöytäkirjaksi.

30 Kyproksen tasavalta ja muut jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro, pääsivät maaliskuussa 2013 poliittiseen sopimukseen yhteisymmärryspöytäkirjan luonnoksesta. Euroryhmä ilmaisi 16.3.2013 antamassaan julkilausumassa tyytyväisyytensä kyseiseen sopimukseen ja mainitsi tietyt sopeutustoimenpiteet, joihin Kyproksen viranomaiset ovat sitoutuneet, kuten pankkitalletusveron käyttöönotto, pankkien uudelleenjärjestely ja pääomittaminen sekä joukkovelkakirjojen arvon alaskirjaus haltijoilta, joiden sija maksujärjestyksessä on alhainen.

31 Kyproksen tasavalta määräsi 18.3.2013 pankit pidettäviksi kiinni työpäivinä 19. ja 20.3.2013 ja tämän jälkeen 28.3.2013 asti käteisnostoryntäyksen estämiseksi.

32 Kyproksen parlamentti hylkäsi 19.3.2013 Kyproksen hallituksen lakiesityksen kaikkia Kyproksen tasavallan pankkitalletuksia koskevan veron luomisesta. Kyproksen hallitus laati uuden lakiesityksen, jossa säädettiin ainoastaan BoC:n ja Laikin uudelleenjärjestelystä.

33 EKP julkaisi 21.3.2013 lehdistötiedotteen (jäljempänä 21.3.2013 annettu EKP:n lehdistötiedote), jossa todettiin seuraavaa:

”EKP:n neuvosto päätti pitää hätärahoituksen nykyisellä tasolla – –25.3.2013 asti.

Sen jälkeen hätärahoitusta voidaan harkita vain, jos Kyproksessa toteutetaan [unionin tai IMF:n] ohjelmaa, jolla tukea tarvitsevien pankkien vakavaraisuus varmistetaan.”

34 Kyproksen parlamentti hyväksyi lain 22.3.2013.

35 Euroryhmä ilmoitti 25.3.2013 antamassaan julkilausumassa päässeensä Kyproksen viranomaisten kanssa sopimukseen makrotalouden tulevan sopeutusohjelman pääkohdista; sopimuksella oli kaikkien jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, sekä komission, EKP:n ja IMF:n tuki.

36 Yhtäältä annettiin 26.3.2013 asetukset N:o 96 ja N:o 97 ja toisaalta 29.3.2013 asetukset N:o 103 ja N:o 104.

37 Kokouksessaan 24.4.2013 EVM:n hallintoneuvosto

– vahvisti yhtäältä, että komissiolle ja EKP:lle oli annettu tehtäväksi toteuttaa EVM-sopimuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja arviointeja, ja toisaalta, että komissiolle oli yhteistyössä EKP:n ja IMF:n kanssa annettu tehtäväksi neuvotella yhteisymmärryspöytäkirja Kyproksen tasavallan kanssa

– päätti myöntää Kyproksen tasavallalle vakaustuen rahoitusapujärjestelyn muodossa EVM:n toimitusjohtajan ehdotuksen mukaisesti

– hyväksyi uuden yhteisymmärryspöytäkirjan luonnoksen, jonka komissio yhdessä EKP:n ja IMF:n kanssa ja Kyproksen tasavalta olivat neuvotelleet, ja

– antoi komissiolle tehtäväksi allekirjoittaa kyseinen pöytäkirja EVM:n puolesta.

38 SEUT 136 artiklan 1 kohdan nojalla toimiva Euroopan unionin neuvosto teki 25.4.2013 päätöksen 2013/236, jossa määrättiin ”toimenpiteistä ja tuloksista” Kyproksen tasavallan budjettialijäämän korjaamiseksi ja rahoitusvakauden palauttamiseksi.

39 Kyproksen parlamentti hyväksyi 30.4.2013 uuden yhteisymmärryspöytäkirjan, jonka allekirjoittivat 26.4.2013 Kyproksen tasavallan valtiovarainministeri, Kyproksen keskuspankin pääjohtaja ja komission varapuheenjohtaja EVM:n puolesta (jäljempänä 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja).

40 EVM, Kyproksen tasavalta ja Kyproksen keskuspankki tekivät 8.5.2013 sopimuksen rahoitusapujärjestelystä. Samana päivänä EVM:n johtokunta hyväksyi tämän sopimuksen ja ehdotuksen ensimmäisen 3 miljardin euron apuerän maksamista Kyproksen tasavallalle koskevista ehdoista.

41 Euroryhmä ilmaisi 13.5.2013 antamassaan julkilausumassa tyytyväisyytensä EVM:n hallintoneuvoston päätökseen hyväksyä ensimmäinen apuerä ja vahvisti, että Kyproksen tasavalta oli pannut täytäntöön 26.4.2013 tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa sovitut toimenpiteet.

42 Euroryhmä ilmaisi 13.9.2013 antamassaan julkilausumassa tyytyväisyytensä yhtäältä komission, EKP:n ja IMF:n tekemään ensimmäiseen tarkastuskäyntiin ja toisaalta siihen, että BoC oli päässyt pois purkamismenettelystä 30.7.2013. Lisäksi Euroryhmä ilmaisi puoltavansa uuden apuerän maksamista Kyproksen tasavallalle, ja tämä 1,5 miljardin euron erä suoritettiin 27.9.2013.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalaiset tuomiot

43 Asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 20.12.2013 toimittamillaan kannekirjelmillä kanteen asiassa T-680/13 ja 1.12.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen asiassa T-786/14, joissa ne vaativat ensisijaisesti, että neuvosto, komissio, EKP ja euroryhmä (jäljempänä vastaajat) velvoitetaan maksamaan niille kannekirjelmien liitteessä mainitut summat korkoineen, jotka lasketaan 16.3.2013 lukien unionin yleisen tuomioistuimen tuomion julistamiseen saakka, ja toissijaisesti, että todetaan, että unionille ja/tai vastaajille on syntynyt sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu, ja ratkaisee, mitä menettelyä on sovellettava kantajien tosiasiallisesti kärsimän, korvauskelpoisen vahingon määrittämiseksi.

44 Neuvosto, EKP ja komissio esittivät asiassa T-680/13 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.7., 16.7. ja 18.8.2014 toimittamillaan erillisillä asiakirjoilla oikeudenkäyntiväitteet unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla.

45 Komissio, neuvosto ja EKP esittivät asiassa T-786/14 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 17.4., 29.4. ja 8.5.2015 toimittamillaan erillisillä asiakirjoilla oikeudenkäyntiväitteet unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla.

46 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisilla tuomioilla asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien kanteet ja velvoitti ne vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan neuvoston, komission ja EKP:n oikeudenkäyntikulut.

Menettely ja asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

47 Unionin tuomioistuimen presidentin 11.1.2019 antamalla määräyksellä asiat C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ja C-604/18 P yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

48 Unionin tuomioistuimen presidentin 21.2.10.2019 antamalla määräyksellä Suomen tasavalta hyväksyttiin asioissa C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ja C-604/18 P väliintulijaksi tukemaan neuvoston vaatimuksia.

Asiat C-597/18 P ja C-598/18 P

49 Neuvosto vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaiset tuomiot siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi neuvoston oikeudenkäyntiväitteet euroryhmää vastaan nostetun asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien kanteen osalta

– velvoittaa nämä kantajat korvaamaan valituksiin liittyvät oikeudenkäyntikulut.

50 Asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat vaativat, että unionin tuomioistuin

– hylkää valitukset

– velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

51 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hyväksyy valitukset

– velvoittaa asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat korvaamaan valituksiin ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyyn liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Asiat C-603/18 P ja C-604/18 P

52 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaiset tuomiot

– hyväksyy niiden unionin yleisen tuomioistuimen menettelyssä esittämät vaatimukset

– hylkää neuvoston tekemät liitännäisvalitukset

– velvoittaa vastaajat korvaamaan valituksiin ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyyn liittyvät oikeudenkäyntikulut

– velvoittaa neuvoston korvaamaan valituksiin liittyvät oikeudenkäyntikulut.

53 Euroopan komissio ja EKP vaativat, että unionin tuomioistuin

– hylkää valittajien valituksen

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

54 Neuvosto vaatii liitännäisvalituksissaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa ne valituksenalaisten tuomioiden osat, joissa unionin yleinen tuomioistuin hylkää sen oikeudenkäyntiväitteet siltä osin kuin ne koskevat valittajien kannetta päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa vastaan

– jättää tutkimatta valittajien neuvostoa vastaan nostamat kanteet

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

55 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valittajien valitukset

– hyväksyy neuvoston tekemät liitännäisvalitukset

– velvoittaa valittajat korvaamaan valituksiin ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyyn liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

56 Julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa valittajat pyysivät unionin tuomioistuimen kirjaamoon 16.6.2020 toimittamallaan asiakirjalla, että asian käsittelyn suullinen vaihe määrätään unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan nojalla aloitettavaksi uudelleen.

57 Valittajat väittävät vaatimuksensa tueksi ensiksi, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa loukataan prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaatetta siltä osin kuin siinä tarkastellaan vain niitä asianosaisten perusteluja, jotka neuvosto on esittänyt valituksissa asioissa C-597/18 P

ja C-598/18 P, eikä niitä perusteluja, jotka valittajat ovat esittäneet valitustensa tueksi asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P. Toiseksi mainittu ratkaisuehdotus pohjautuu valittajien valitustensa tueksi asioissa C-603/18 P et C-604/18 P esittämien perustelujen virheelliseen tulkintaan, koska nämä eivät väittäneet, että euroryhmän katsominen toimielimeksi, jonka toimet tai menettelyt voisivat olla sopimukseen perustumatonta unionin vastuuta koskevan kanteen kohteena SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla, olisi välttämätön edellytys sille, että niiden vaatimus saada korvausta niille aiheutuneesta vahingosta menestyy. Valittajien mukaan tästä seuraa kolmanneksi ja viimeiseksi, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta ei voida katsoa merkitykselliseksi käsiteltävinä olevien asioiden ratkaisemisessa.

58 On palautettava mieleen, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi tämä päätyy tiettyyn ratkaisuun, eivät sido unionin tuomioistuinta (tuomio 25.7.2018, Société des produits Nestlé ym. v. Mondelez UK Holdings & Services, C-84/17 P, C-85/17 P ja C-95/17 P, EU:C:2018:596, 31 kohta).

59 Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 21.12.2016, komissio v. Aer Lingus ja Ryanair Designated Activity, C-164/15 P ja C-165/15 P, EU:C:2016:990, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä – ei sellaisenaan voi olla peruste menettelyn suullisen vaiheen aloittamiselle uudelleen (tuomio 28.2.2018, mobile.de v. EUIPO, C-418/16 P, EU:C:2018:128, 30 kohta).

61 Tästä huolimatta unionin tuomioistuin voi työjärjestyksensä 83 artiklan mukaan julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

62 Näin ei ole nyt käsiteltävissä asioissa. Nimittäin yhtäältä valittajien valitustensa tueksi asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P esittämiä perusteita ja perusteluja on käsitelty menettelyn kirjallisessa ja suullisessa vaiheessa. Toisaalta on todettava, että unionin tuomioistuimen, joka katsoi, että neuvoston asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P tekemissä valituksissa esitetään Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu uusi oikeuskysymys, pyynnöstä julkisasiamies on keskittynyt ratkaisuehdotuksessaan arvioimaan asianosaisten mainituissa valituksissa esittämiä perusteluja, mikä ei vaikuta unionin tuomioistuimen niiden perustelujen arviointiin, jotka valittajat ovat voineet esittää mainittujen menettelyvaiheiden aikana omissa valituksissaan asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P, ja mikä sulkee vastoin valittajien väitteitä pois sen, että julkisasiamies olisi tulkinnut näitä samoja perusteluja virheellisesti, sillä hän ei ole tutkinut niitä ratkaisuehdotuksessaan. Näin ollen unionin tuomioistuin totesi julkisasiamiestä kuultuaan, että sille on selvitetty riittävällä tavalla eri perustelut, joista asianosaisilla on ollut tilaisuus lausua sen käsittelyssä.

63 Edellä esitetyn perusteella asian käsittelyn suullista vaihetta ei ole syytä määrätä aloitettavaksi uudelleen.

Neuvoston valitukset asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P

Asianosaisten lausumat

64 Neuvosto on esittänyt valitustensa tueksi yhden ainoan valitusperusteen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut virheellisesti oikeuskäytäntöä, joka liittyy sopimuksen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin.

65 Tässä valitusperusteessa neuvosto väittää etenkin, että vastoin unionin yleisen tuomioistuimen esitystä ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa euroryhmää ei voida katsoa SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuksi ”toimielimeksi”.

66 Neuvosto katsoo tältä osin ensiksi, että unionin yleinen tuomioistuin täsmensi päätelmää, jonka unionin tuomioistuin teki 20.9.2016 antamansa tuomion Mallis ym. v. komissio ja EKP (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702) 61 kohdassa ja jonka mukaan euroryhmää ei voida rinnastaa neuvoston kokoonpanoon eikä pitää SEUT 263 artiklassa tarkoitettuna ”laitoksena” tai ”unionin elimenä”.

67 Toiseksi neuvosto tuo esiin 10.4.2002 annettua tuomiota Lamberts v. oikeusasiamies (T-209/00, EU:T:2002:94, 49 kohta) lainaten, että vaikka SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa toimielimen käsitteellä tarkoitetaan paitsi SEU 13 artiklassa nimenomaisesti lueteltuja toimielimiä, myös kaikkia unionin elimiä, jotka täyttävät kaksi kriteeriä, eli yhtäältä ne on perustettu perussopimuksilla ja toisaalta niiden tarkoituksena on myötävaikuttaa unionin tavoitteiden toteuttamiseen, euroryhmä ei kuitenkaan täytä ensimmäistä näistä edellytyksistä.

68 Se arvostelee tältä osin ensinnäkin sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa, että euroryhmä on ”perussopimuksilla muodollisesti perustettu unionin elin”, vaikka se on jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, ministerien epävirallinen kokous, jonka ainoana tarkoituksena on keskustella aiheista, jotka liittyvät yhteistä rahaa koskeviin ministerien erityisiin tehtäviin. Lisäksi SEUT 137 artiklassa ja pöytäkirjassa N:o 14 ei perusteta euroryhmää, vaan vain tunnustetaan sen olemassaolo. Lopuksi neuvosto toteaa, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole maininnut mitään toimivaltaa, joka perussopimuksilla olisi annettu euroryhmälle, eikä todennut, että tällä on erillinen oikeushenkilöllisyys.

69 Toisesta edellytyksestä neuvosto toteaa, että euroryhmän kokoukset todella myötävaikuttavat unionin tavoitteiden toteuttamiseen, mutta korostaa, ettei SEUT 119 artiklan 2 kohdassa ja SEU 3 artiklassa mainita euroryhmää elimenä.

70 Kolmanneksi neuvosto riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 114 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 110 kohdassa esittämän huolen siitä, että jos ei olisi mahdollista nostaa sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevaa kannetta euroryhmää vastaan, tämä kannemahdollisuuden puuttuminen loisi aukon tehokkaaseen oikeussuojaan, jota koskeva periaate ilmastaan SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa kohdassa.

71 Neuvosto muistuttaa tältä osin ensiksi 20.9.2016 annettua tuomiota Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 55 kohta) lainaten, että komission voidaan katsoa olevan vastuussa Euroopan vakausmekanismin toimien laillisuudesta. Toiseksi neuvosto toteaa, kuten unionin yleinen tuomioistuin oli todennut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 238 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 237 kohdassa, että sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen tutkittavaksi ottaminen voi joissakin tapauksissa edellyttää, että on turvauduttu kaikkiin sisäisiin oikeussuojakeinoihin, jotka ovat käytettävissä kansallisen viranomaisen päätöksen kumoamiseksi, kunhan kyseisillä kansallisilla oikeussuojakeinoilla varmistetaan tehokkaasti asianomaisten yksityisten oikeussuoja ja mahdollistetaan korvauksen saaminen väitetystä vahingosta. Neuvosto esittää kolmanneksi, että unionin tuomioistuin voisi rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnan tiukentamisesta 21.5.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 472/2013 (EUVL 2013, L 140, s. 1) 7 artiklan mukaisesti valvoa neuvoston toimia, joilla valmistellaan ja hahmotellaan EVM:ään sovellettavia ehtoja. Neljänneksi ja viimeiseksi neuvosto viittaa julkisasiamies Wathelet'n ratkaisuehdotuksen Mallis ym. v. komissio ja EKP (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:294) 66 kohtaan, josta ilmenee, että suoran muutoksenhakukeinon puuttuminen euroryhmää vastaan olisi tehokkaan oikeussuojan periaatteen vastainen vain, jos euroryhmä olisi saanut perussopimuksissa valtuudet toteuttaa toimia, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia kolmansiin nähden. Näin ei ole, koska euroryhmä on neuvoston mukaan keskustelufoorumi eikä päättävä elin.

72 Neuvosto lisäsi unionin tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä, että tehokkaan oikeussuojan periaate ei ole kriteeri, jonka mukaisesti unionin tuomioistuimet olisivat toimivaltaisia perussopimusten sanamuodon ulkopuolella.

73 Komissio väittää, että SEUT 263 ja SEUT 340 artiklalla on sama henkilöllinen soveltamisala. Tältä osin se toteaa, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole maininnut tuomiota, jossa todettaisiin, että yksikön, jonka toimet eivät voi olla kumoamiskanteen kohteena, riidanalaiset toimet tai menettelyt voitaisiin riitauttaa sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen yhteydessä.

74 Asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat katsovat, että neuvoston esittämä ainoa valitusperuste on perusteeton. Ne väittävät ensiksi, että unionin tuomioistuimen toteamus, joka sisältyy 20.9.2016 annetun tuomion Mallis ym. v. komissio ja EKP (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702) 61 kohtaan ja jonka mukaan euroryhmää ei voida pitää SEUT 263 artiklassa tarkoitettuna ”laitoksena” tai ”unionin elimenä”, ei ole merkityksellinen siltä osin kuin tämä tuomio koskee euroryhmää vastaan nostetun kumoamiskanteen, joka on SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa määrätystä sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevasta kanteesta erillinen oikeussuojakeino, tutkittavaksi ottamista.

75 Toiseksi asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat riitauttavat perustelun, jonka mukaan euroryhmää ei ole perustettu perussopimuksilla, sillä sen olemassaolo on vahvistettu muodollisesti Lissabonin sopimuksessa, jolla liitettiin EUT-sopimukseen pöytäkirja N:o 14.

76 Kolmanneksi nämä kantajat väittävät, että euroryhmä ei ole pelkkä epävirallinen keskustelufoorumi, vaan se vastaa osaltaan unionin talous- ja finanssipolitiikan laatimisesta.

77 Neljänneksi ja viimeiseksi asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat väittävät, että se, ettei unioni voi olla vastuussa euroryhmän toimista, loukkaa tehokasta oikeussuojaa koskevaa perusoikeutta, joka sisältyy Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

78 SEUT 340 artiklan toisen kohdan mukaan unionin on sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella korvattava toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttama vahinko jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

79 Tässä määräyksessä tarkoitettu sopimussuhteen ulkopuolinen unionin vastuu edellyttää seuraavien edellytysten täyttymistä: unionin toimielimen moitittu menettely on lainvastaista, vahinko on tosiasiassa syntynyt ja toimielimen menettelyn ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

80 Tässä määräyksessä tarkoitetulla toimielimen käsitteellä ei tarkoiteta yksinomaan SEU 13 artiklan 1 kohdassa lueteltuja unionin toimielimiä, vaan siihen sisältyvät myös kaikki muut perussopimuksilla perustetut unionin elimet ja laitokset, joiden tarkoituksena on myötävaikuttaa unionin tavoitteiden toteuttamiseen (ks. vastaavasti tuomio 2.12.1992, SGEEM ja Etroy v. EIP, C-370/89, EU:C:1992:482, 13–16 kohta).

81 Nyt käsiteltävissä asioissa unionin yleinen tuomioistuin on muistuttanut tästä oikeuskäytännöstä ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 82, 106 ja 112 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 78, 102 ja 108 kohdassa. Mainitun oikeuskäytännön mukaan se totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa, että euroryhmä on perussopimuksilla perustettu unionin elin, jonka tarkoituksena on myötävaikuttaa unionin tavoitteiden toteuttamiseen. Se totesi näin valituksenalaisten tuomioiden samoissa kohdissa tehdyn sellaisen SEUT 137 artiklaa ja pöytäkirjaa N:o 14 koskevan analyysin päätteeksi, josta ilmeni ensiksi, että niissä määrätään muun muassa euroryhmän olemassaolosta, kokoonpanosta, kokoontumiskäytännöistä ja tehtävistä, ja toiseksi, että se kokoontuu keskustelemaan aiheista, jotka liittyvät SEUT 119 artiklan 2 kohdan nojalla unionin toimintaan SEU 3 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi, ja yksi näistä tavoitteista on perustaa talous- ja rahaliitto, jonka rahayksikkö on euro.

82 Valitustensa tueksi esittämänsä ainoan valitusperusteen yhteydessä neuvosto ei riitauta edellä 80 kohdassa mainittuja oikeuskäytännössä määriteltyjä edellytyksiä, joita sovelletaan sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen tutkittavaksi ottamisen arviointiin.

83 Neuvosto väittää kuitenkin, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa, että euroryhmä täytti ensimmäisen mainituista edellytyksistä, jonka mukaan vastaajana olevan elimen on oltava perussopimuksilla perustettu unionin elin, kun taas SEUT 137 artiklassa ja pöytäkirjassa N:o 14 mainitaan vain jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, oikeus kokoontua epävirallisesti eikä anneta euroryhmälle minkäänlaista toimivaltaa.

84 Tästä on todettava ensiksi, että euroryhmä perustettiin muodollisesti 13.12.1997 annetulla Eurooppa-neuvoston päätöslauselmalla, jonka mukaan ”euroalueeseen osallistuvien jäsenvaltioiden ministerit voivat kokoontua epävirallisesti keskustelemaan kysymyksistä, jotka liittyvät heille kuuluviin, yhteisestä rahasta johtuviin erityisiin vastuualueisiin”, ja että ”komissio ja tarvittaessa Euroopan keskuspankki (EKP) kutsutaan näihin kokouksiin”. Kuten myös julkisasiamies toteaa muun muassa ratkaisuehdotuksensa 64, 65, 92, 96, 101, 103 ja 106 kohdassa, euroryhmä perustettiin hallitustenvälisenä ja unionin toimielinjärjestelmän ulkopuolisena elimenä, jossa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, ministerit voisivat keskustella näkökannoistaan ja yhdenmukaistaa niitä sellaisten kysymysten osalta, jotka liittyvät yhteistä rahaa koskeviin yhteisiin tehtäviin. Se toimii näin ollen yhteytenä kansallisen tason ja unionin tason välillä, kun sovitetaan yhteen jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtioiden talouspolitiikkoja.

85 On totta – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa –, että SEUT 137 artiklassa ja pöytäkirjassa N:o 14 määrätään muun muassa euroryhmän olemassaolosta, kokoonpanosta, kokoontumiskäytännöistä ja tehtävistä.

86 Vastoin asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien väitteitä tästä toteamuksesta ei kuitenkaan voida päätellä, että euroryhmä on edellä 80 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettu perussopimuksilla perustettu unionin elin.

87 SEUT 137 artiklassa ja pöytäkirjassa N:o 14 on tosin määrätty muodollisesti euroryhmän olemassaolosta ja komission ja EKP:n osallistumisesta sen kokouksiin. Ne eivät kuitenkaan ole millään lailla muuttaneet sen hallitustenvälistä luonnetta. Tästä on todettava erityisesti, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että euroryhmää ei voida rinnastaa neuvoston kokoonpanoon (tuomio 20.9.2016, Mallis ym. v. komissio ja EKP, C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702, 61 kohta).

88 Toiseksi, kuten sekä 13.12.1997 annetusta Eurooppa-neuvoston julkilausumasta ja pöytäkirjassa N:o 14 olevasta 1 artiklasta nimenomaisesti ilmenee ja kuten unionin tuomioistuin totesi 20.9.2016 antamansa tuomion Mallis ym. v. komissio ja EKP (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702) 61 kohdassa, euroryhmällä on epävirallinen luonne, joka selittyy, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 64 ja 86 kohdassa, sen perustamisen tarkoituksella, jona on antaa talous- ja rahaliitolle hallitustenvälinen yhdenmukaistamisväline vaikuttamatta kuitenkaan neuvoston, joka on talouden alan päätöksentekomenettelyn ytimessä unionin tasolla, rooliin tai EKP:n riippumattomuuteen.

89 Kolmanneksi on todettava, ettei euroryhmällä ole unionin oikeusjärjestyksessä minkäänlaista omaa toimivaltaa, koska pöytäkirjassa N:o 14 olevassa 1 artiklassa rajoitutaan toteamaan, että sen kokoukset pidetään tarvittaessa ja niissä keskustellaan aiheista, jotka liittyvät yhteistä rahaa koskeviin jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, ministerien erityisiin tehtäviin, missä yhteydessä on selvää, että heillä on nämä tehtävät vain sen vuoksi, että he ovat toimivaltaisia kansallisella tasolla.

90 Edellä esitetystä johtuu, että unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa, että euroryhmä on perussopimuksilla perustettu unionin elin ja että asioiden C-597/18 P

ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajat ovat näin ollen voineet nostaa sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen sitä vastaan SEUT 340 artiklan toisen kohdan perusteella.

91 Tätä johtopäätöstä ei kyseenalaista kyseisten kantajien perustelu, joka perustuu unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 114 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 110 kohdassa tekemään päätelmään, joka liittyy perusoikeuskirjan 47 artiklaan.

92 Tästä unionin yleinen tuomioistuin katsoi mainituissa valituksenalaisten tuomioiden kohdissa, että jos ei olisi mahdollista nostaa SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevaa kannetta, tämän mahdollisuuden puuttuminen olisi vastoin oikeusunionin periaatetta, kun otetaan huomioon tehokkaan oikeussuojan periaatteen noudattamiseen liittyvät vaatimukset.

93 On todettava, että kun otetaan huomioon edellä 89 kohdassa todettu ja se seikka, ettei euroryhmällä ole valtaa sanktioida siinä tehtyjen poliittisten sopimusten noudattamatta jättämistä, nämä sopimukset konkretisoituvat ja pannaan täytäntöön muun muassa unionin toimielinten toimina ja toimintoina. Yksityiset voivat näin ollen nostaa unionin tuomioistuimissa sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen neuvostoa, komissiota ja EKP:tä vastaan sellaisten toimien tai menettelyjen vuoksi, joihin nämä unionin toimielimet ryhtyvät kyseisten poliittisten sopimusten johdosta, minkä nyt käsiteltävissä asioissa osoittavat asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien nostamat kanteet.

94 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisissa tuomioissa, että sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevat kanteet voidaan ottaa tutkittaviksi siltä osin kuin ne nostettiin neuvostoa vastaan niiden erityisten toimenpiteiden vuoksi, jotka on toteutettu Kyproksen tasavallan täytäntöön paneman kolmivuotisen makrotalouden sopeutusohjelman yhteydessä ja jotka on nimenomaisesti mainittu päätöksen 2013/236 2 artiklan 4–15 kohdassa.

95 Unionin yleinen tuomioistuin on ottanut näissä samoissa tuomioissa tutkittaviksi asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien kanteet niiltä osin kuin ne kohdistuivat komissioon ja EKP:hen sikäli kuin näiden väitettiin menetelleen lainvastaisesti neuvoteltaessa ja allekirjoitettaessa 26.4.2013 tehtyä yhteisymmärryspöytäkirjaa, joka konkretisoi mainitun makrotalouden sopeutusohjelman.

96 Tältä osin – kuten SEU 17 artiklan 1 kohdasta ilmenee – komissio ”ajaa unionin yleistä etua” ja ”valvoo unionin oikeuden soveltamista” (tuomio 27.11.2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, 163 kohta ja tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 57 kohta). Osallistuessaan euroryhmän toimintaan tämä toimielin täyttää siis tehtäväänsä perussopimusten valvojana. Tästä johtuu, että sen mahdollinen toimimattomuus euroryhmässä tehtyjen poliittisten sopimusten unionin oikeuden mukaisuuden valvonnassa voi johtaa sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymiseen SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla.

97 Kaikesta edellä esitetystä johtuu, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen tulkitessaan ja soveltaessaan SEUT 340 artiklan toista kohtaa ja katsoessaan ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 ja 114 kohdassa sekä toisen valituksenalaisen tuomion 109 ja 110 kohdassa, että jottei oikeusunionin periaatetta loukattaisi, euroryhmä on katsottava

perussopimuksilla perustetuksi unionin elimeksi, jonka toimet tai menettelyt voivat olla sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen kohteena unionin tuomioistuimissa.

98 Näin ollen neuvoston valitukset on hyväksyttävä ja valituksenalaiset tuomiot on kumottava siltä osin kuin niissä hylätään tämän toimielimen esittämät oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien euroryhmää vastaan nostamia kanteita.

Neuvoston liitännäisvalitukset asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P

Asianosaisten lausumat

99 Neuvosto, jonka kantaan komissio yhtyy, esittää liitännäisvalitustensa tueksi yhden ainoan valitusperusteen, joka liittyy siihen, että unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 181 ja 191 kohdassa sekä toisen valituksenalaisen tuomion 180 ja 190 kohdassa yhtäältä, että neuvosto on päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa vaatinut Kyproksen viranomaisia pitämään voimassa toimenpiteen, joka koski BoC:n suojaamattomien talletusten vaihtoa osakkeisiin, ja toisaalta, että mainituilla viranomaisilla ei ole harkintavaltaa poiketa tästä vaihdosta. Tällainen tulkinta olisi neuvoston mukaan nimittäin sen oikeuskäytännön vastainen, joka liittyy sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen tutkittavaksi ottamiseen silloin, kun kanne koskee toimea tai menettelyä, jolla kansallinen viranomainen panee täytäntöön unionin säännöksen, ja joka edellyttää kahden kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä.

100 Ensimmäisestä edellytyksestä eli siitä, että unionin toimessa, joka sitoo jäsenvaltiota oikeudellisesti, edellytetään kyseisen toimenpiteen toteuttamista, neuvosto esittää aluksi, että tämä toimenpide toteutettiin ennen päätöstä 2013/236.

101 Tämän jälkeen neuvosto väittää, että valittajille olisi aiheutunut sama vahinko tämän päätöksen puuttuessa ja että vaatimus pitää voimassa mainittu toimenpide tai jatkaa sen täytäntöönpanoa on luettavissa vain Kyproksen viranomaisten toimeksi. Velvollisuus toteuttaa päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa määrätty Laikin ja BoC:n varojen riippumaton arvonmääritys edellyttää BoC:n suojaamattomien talletusten vaihtoa osakkeisiin mutta ei velvoita siihen.

102 Lopuksi neuvosto toteaa, että päätös 2013/236 oli osa euroalueen kriisin alkamisen jälkeen kehitettyä yhteistä käytäntöä, jonka mukaan jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, rahoitusavulle asetettavat ehdot kytketään neuvoston SEUT 136 artiklan perusteella tekemiin päätöksiin, millä taataan vastaavuus ja johdonmukaisuus hallitustenvälisen toimialan ja unionin toimialan välillä.

103 Neuvosto esittää, ettei toinen edellytys eli se, ettei kansallisilla viranomaisilla ole harkintavaltaa niiden pannessa täytäntöön unionin säännöstä, joka tapauksessa täyty käsiteltävinä olevissa asioissa. Tältä osin neuvosto arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se katsoi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 186–188 kohdassa sekä toisen valituksenalaisen tuomion 185–187 kohdassa, ettei Kyproksen viranomaisilla ollut harkintavaltaa poiketa BoC:n suojaamattomien talletusten vaihtamisesta osakkeisiin sillä perusteella, että päätös 2013/236 oli Kyproksen tasavallan osalta pakottava ja sillä oli oikeudellisesti sitovia vaikutuksia. Näin ollen

unionin yleisen tuomioistuimen perustelu tekee toisesta edellytyksestä tarpeettoman suhteessa ensimmäiseen edellytykseen, sellaisena kuin se on mainittu edellä 100 kohdassa, ja sisältää ristiriidan sikäli kuin unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 178 kohdassa sekä toisen valituksenalaisen tuomion 177 kohdassa, että mainitussa päätöksessä 2013/236 sitä vastoin jätettiin harkintavaltaa Kyproksen viranomaisille, jotta ne määrittäisivät sen 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa edellytetyt erityiset ehdot Laikin liittämiseksi BoC:hen.

104 Lisäksi neuvosto väittää, että sitä seikkaa, että Kyproksen viranomaisilla on harkintavaltaa niiden vahvistaessa BoC:n suojaamattomat talletukset osakkeisiin, tukee se, että päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohta on laadittu sanamuodoltaan yleiseksi eikä sisällä tätä vaihtamista koskevia erityisiä ehtoja.

105 Valittajat katsovat, että neuvoston liitännäisvalitukset on jätettävä tutkimatta, koska niillä pyritään todellisuudessa tosiseikkojen arviointiin uudelleen, ja ne ovat joka tapauksessa perusteettomia. Erityisesti päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa kielletään Kyproksen viranomaisia poikkeamasta BoC:n suojaamattomien talletusten vaihtamisesta osakkeisiin, sillä jos ne eivät tätä tekisi, ne loukkaisivat sekä tässä säännöksessä määrättyä täsmällistä velvoitetta suorittaa mainittu vaihto että päätöksen 2013/236 velvoittavaa luonnetta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

106 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toisen kohdan määräyksissä annetaan yhdessä tarkasteltuna unionin tuomioistuimille vain toimivalta määrätä korvattavaksi unionin toimielinten tai niiden virkamiesten tehtäviään suorittaessaan aiheuttamat vahingot eli vahingot, jotka voivat aiheuttaa sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun. Sitä vastoin vahingoista, jotka kansalliset viranomaiset ovat aiheuttaneet, voivat olla vastuussa ainoastaan nämä kansalliset viranomaiset, ja ainoastaan kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta määrätä korvattavaksi nämä vahingot (tuomio 7.7.1987, L'Étoile commerciale ja CNTA v. komissio, 89/86 ja 91/86, EU:C:1987:337, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

107 Tästä seuraa, että sen määrittämiseksi, ovatko unionin tuomioistuimet toimivaltaisia, on tarkastettava, onko lainvastaisuus, johon on vedottu korvausvaatimuksen tueksi, tapahtunut unionin toimielimessä, ja ettei sitä voida katsoa kansallisen viranomaisen syyksi.

108 Näiden periaatteiden mukaisesti, joista on asianmukaisesti muistutettu ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 83 ja 84 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 79 ja 80 kohdassa, unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut muun muassa, oliko neuvosto päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa vaatinut Kyproksen viranomaisia pitämään voimassa Laikin yhdistämistoimenpiteet ja BoC:n suojaamattomien talletusten vaihtamisen osakkeiksi ja jatkamaan näiden täytäntöönpanoa, ja jos näin on, oliko Kyproksen tasavallalla tämän säännöksen mukaan harkintavaltaa tältä osin.

109 Aluksi on muistutettava, että mainitussa säännöksessä todetaan, että Kyproksen makrotalouden sopeutusohjelmassa ”suoritetaan [BoC:n] ja [Laikin] varojen riippumaton arvonmääritys ja yhdistetään nopeasti [Laikin] operaatiot [BoC:hen]. Arvonmääritys on saatettava päätökseen nopeasti, jotta [BoC:ssä] suoritettava talletusten vaihto osakkeisiin voidaan saattaa päätökseen”.

110 Unionin yleinen tuomioistuin on päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa koskevassa tarkastelussaan todennut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa, että tässä säännöksessä vaaditaan, että tehdään kyseisten pankkien varojen riippumaton arvonmääritys määräajassa, joka mahdollistaa vaihdon toteuttamisen, ja että mainitusta säännöksestä johtuu implisiittisesti mutta välttämättä, etteivät Kyproksen viranomaiset voi poiketa mainitusta vaihdosta. Se totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 181 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa, että neuvosto on päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa velvoittanut Kyproksen tasavallan pitämään voimassa BoC:n suojaamattomien talletusten vaihdon osakkeisiin ja jatkaa sen täytäntöönpanoa.

111 Unionin yleistä tuomioistuinta ei voida moittia siitä, että se olisi tehnyt edellisessä kohdassa mainituissa valitustenalaisten tuomioiden kohdissa arviointivirheen. Ensiksi nimittäin päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdan sanamuodosta ilmenee, että BoC:n varojen arvonmääritys ja BoC:n suojaamattomien talletusten vaihtaminen osakkeiksi ovat toimia, jotka liittyvät teknisesti toisiinsa sillä tavoin, että tämä arvonmääritys, jonka tarkoituksena on määrittää keskimääräinen hinta osakkeelle, jonka tallettajat saavat talletustensa sijaan, oli määrätty tehtäväksi vain tätä vaihtoa varten.

112 Toiseksi vastoin neuvoston esitystä ei ole merkityksellistä, että päätös 2013/236 on tehty sen jälkeen, kun toimenpide BoC:n suojaamattomien varojen muuttamisesta osakkeiksi toteutettiin, koska – kuten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 157, 159 ja 160 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 156, 158 ja 159 kohdassa – jos ei voida katsoa, että neuvosto on vaatinut mainitun toimenpiteen toteuttamista, on kuitenkin tarkistettava, oliko tämä toimielin päätöksen 2013/236 antaessaan velvoittanut Kyproksen tasavallan pitämään voimassa tämän toimenpiteen tai jatkamaan sen täytäntöönpanoa, kuten oli ollut, kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 181 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa.

113 Näin ollen neuvoston perustelu, jolla pyritään riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen arviointi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 180 ja 181 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 179 ja 180 kohdassa, ei voi menestyä.

114 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin tarkasti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 183–190 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 182–189 kohdassa, oliko Kyproksen tasavallalla harkintavaltaa poiketa vaatimuksesta pitää voimassa BoC:n suojaamattomien varojen vaihto osakkeisiin tai jatkaa sen täytäntöönpanoa. Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin täsmensi aluksi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 186 ja 187 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 185 ja 186 kohdassa, että päätös 2013/236 velvoittaa Kyproksen tasavaltaa kaikilta osin, mukaan luettuna sen 2 artiklan 6 kohdan b alakohta, koska sen säännökset on kokonaisuudessaan laadittu pakottavaan muotoon. Edelleen se totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 188 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 189 kohdassa, että mainitun päätöksen tarkoituksena on tuottaa sitovia oikeusvaikutuksia. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 189 ja 190 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 188 ja 189 kohdassa, että vastauksena prosessinjohtotoimiin neuvosto ilmoitti, että päätös 2013/236 on osa euroalueen kriisin alkamisesta lähtien noudatettua yhteistä käytäntöä, jonka mukaan jäsenvaltiolle, jonka rahayksikkö on euro, myönnetylle rahoitusavulle asetettavat ehdot kytketään neuvoston SEUT 136 artiklan perusteella tekemiin päätöksiin, jotta taataan johdonmukaisuus hallitustenvälisen toimialan ja unionin toimialan välillä. Se totesi

ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 191 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 190 kohdassa, ettei Kyproksen tasavallalla ollut harkintavaltaa poiketa BoC:n suojaamattomien talletusten vaihdosta osakkeisiin.

115 Kuten neuvosto perustellusti väittää, tässä päättelyssä on oikeudellinen virhe.

116 Koska päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa nimittäin tyydytään vaatimaan yleisesti, että Kyproksen viranomaiset pitävät voimassa tämän vaihdon tai jatkavat sen täytäntöönpanoa, mutta ei millään tavoin määritetä tätä vaihtoa koskevia erityisiä ehtoja, unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 183–191 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 182–190 kohdassa, ettei näillä viranomaisilla ollut minkäänlaista harkintavaltaa asettaa tällaisia ehtoja, erityisesti määrittääkseen BoC:n tallettajille vastineena niiden suojaamattomista talletuksista annettavien tämän pankin osakkeiden määrän ja arvon.

117 Tästä seuraa, että valituksenalaisten tuomioiden mainituissa kohdissa olevissa perusteluissa on ilmeinen arviointivirhe, joka johtaa valituksenalaisten tuomioiden kumoamiseen siltä osin kuin niissä hylätään neuvoston oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa.

118 Kaiken edellä esitetyn perusteella liitännäisvalitukset on hyväksyttävä.

Valittajien valitukset asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P

119 Valittajat vetoavat valitustensa tueksi kahdeksaan valitusperusteeseen.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

120 Ensimmäisessä valitusperusteessa valittajat vetoavat lähinnä sarjaan virheitä tai selvitysaineiston vääristämisiä, jotka unionin yleinen tuomioistuin niiden väitteen mukaan teki ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 115–118, 127 ja 132 kohdassa sekä toisen valituksenalaisen tuomion 111–114, 123 ja 128 kohdassa katsoessaan yhtäältä, että 25.3.2013 annetussa euroryhmän julkilausumassa ei edellytetä, että Kyproksen tasavalta antaa edellä 20–24 kohdassa mainitut asetukset, ja toisaalta, että jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, edustajien sopimuksen, jonka mukaan Kyproksen tasavallalle myönnetään rahoitusapujärjestely vain, jos se hyväksyy mainituissa asetuksissa säädetyt toimenpiteet (ehtoja koskeva sopimus), tekivät näiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtiovarainministerit EVM:n hallintoneuvoston jäseninä eivätkä euroryhmän jäseninä.

121 Neuvosto ja komissio väittävät, että tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

122 On todettava, että tämä ensimmäinen valitusperuste perustuu unionin yleisen tuomioistuimen arviointien, joita siinä arvostellaan, mukaisesti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa olevaan oletukseen, jonka mukaan euroryhmä on perussopimuksilla perustettu unionin elin, jonka toimet ja menettelyt voivat aiheuttaa sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla. Kuten neuvoston valitusten tutkimisesta asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P johtuu, tätä olettamusta koskee oikeudellinen virhe. Näin ollen ensimmäinen valitusperuste ei joka tapauksessa voi menestyä.

Toinen, kolmas ja neljäs valitusperuste

Asianosaisten lausumat

123 Toisessa, kolmannessa ja neljännessä valitusperusteessa, jotka on tutkittava yhdessä, valittajat väittävät olennaisilta osin, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisia virheitä tai arviointivirheitä ja otti vääristyneellä tavalla huomioon 21.3.2013 päivätyn EKP:n lehdistötiedotteen, 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan neuvottelun ja tekemisen, ”komission esittämät näkemykset, joiden mukaan Kyproksen viranomaisten toteuttamat toimenpiteet olivat rahoitusavulle asetettujen ehtojen mukaisia”, ja sen, että komissio ja EKP hyväksyivät rahoitusapujärjestelyn eri apuerien maksamisen Kyproksen tasavallalle, 12.4., 13.5. ja 13.9.2013 annetut euroryhmän julkilausumat sekä päätöksen 2013/236.

124 Valittajat kiistävät sen, että unionin yleinen tuomioistuin on voinut näiden todisteiden analysoinnin jälkeen todeta, että vastaajat eivät ole vaatineet Kyproksen viranomaisilta, että nämä hyväksyvät edellä 20–14 kohdassa mainituissa asetuksissa säädetyt toimenpiteet, vaikka vastaajien eri toimet ja menettelyt muodostivat jatkumon, jossa jokainen näistä toimista ja menettelyistä on välttämätön edellytys sille, että Kyproksen tasavalta pitää voimassa nämä toimenpiteet, ja osa vastaajien yhdenmukaistettua toimea.

125 Lisäksi valittajat väittävät, että Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan N:o 4, joka on liitetty EU-sopimukseen ja EUT-sopimukseen (jäljempänä EKP:n perussäännöt), 14.4 artiklan nojalla tämän toimielimen valta lopettaa hätärahoitus tarkoittaa, ettei sen myöntäminen kuulu kansallisen keskuspankin yksinomaiseen toimivaltaan, joten EKP on vaatinut 21.3.2014 päivätyssä lehdistötiedotteessaan Kyproksen viranomaisia hyväksymään edellisessä kohdassa mainitut toimenpiteet.

126 Vastaajat kiistävät valittajien perustelut.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

127 SEUT 256 artiklasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdasta ja 169 artiklasta ilmenee, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tätä edellytystä ei täytä valitus, jossa vain toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo

esitetyt perusteet ja perustelut, ilman että valitukseen edes sisältyisi perusteluja, joiden tarkoituksena olisi erityisesti osoittaa valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä oikeudellinen virhe. Tällaisella valituksella tosiasiassa pyritään nimittäin ainoastaan siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan (ks. mm. tuomio 4.7.2000, Bergaderm ja Goupil v. komissio, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 35 kohta ja määräys 27.5.2020, Paix et justice pour les juifs séfarades en Israël v. komissio ja Euroopan neuvosto, C-798/19 P, ei julkaistu, EU:C:2020:389, 10 ja 11 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

128 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä myöskään – paitsi poikkeuksellisesti – arvioida sitä selvitystä, johon unionin yleinen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2003, T. Port v. komissio, C-122/01 P, EU:C:2003:259, 27 kohta ja tuomio 25.10.2007, Komninou ym. v. komissio, C-167/06 P, ei julkaistu, EU:C:2007:633, 40 kohta). Lukuun ottamatta sitä tapausta, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetty selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. mm. tuomio 28.5.1998, New Holland Ford v. komissio, C-8/95 P, EU:C:1998:257, 26 kohta).

129 Nyt käsiteltävissä asioissa on ensiksi todettava, että sikäli kuin valittajien toisessa, kolmannessa ja neljännessä valitusperusteessa esittämät perustelut liittyvät euroryhmän 12.4., 13.5. ja 13.9.2013 antamiin julkilausumiin, ne on hylättävä tehottomina edellä 122 kohdassa esitetyillä perusteilla.

130 Toiseksi on todettava, että vaikka valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tosiseikat ja selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla, tosiasiallisesti niiden toinen ja neljäs valitusperuste koostuvat olennaisilta osin niiden unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämän perustelun, jonka mukaan vastaajien toimet ja menettelyt kuuluvat jatkumoon, toistamisesta ja niillä on näin ollen tarkoitus saada unionin tuomioistuin arvioimaan uudelleen tätä argumentaatiota, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan.

131 Kolmanneksi sikäli kuin valittajien perusteluissa tarkoitetaan komission toimia 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan neuvottelemisessa ja tekemisessä, ”komission esittämiä näkemyksiä, joiden mukaan Kyproksen viranomaisten toteuttamat toimenpiteet olivat rahoitusavulle asetettujen ehtojen mukaisia”, ja komission ja EKP:n hyväksyntää rahoitusapujärjestelyn eri apuerien maksamiselle Kyproksen tasavallalle, on muistutettava, että kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 167–169 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 166–168 kohdassa, komissiolle ja EKP:lle EVM-sopimuksen yhteydessä annettuihin tehtäviin ei sisälly omaa päätöksentekovaltaa, joten näiden kahden toimielimen saman sopimuksen puitteissa suorittamat toimet sitovat ainoastaan EVM:ää (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

132 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on oikeudellista virhettä tekemättä katsonut, että edellisessä tuomion kohdassa mainituista toimista eivät vastaa komissio ja EKP vaan EVM, tarkastelematta – kuten ilmenee ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 201–204 kohdasta ja toisen valituksenalaisen tuomion 200–203 kohdasta – kysymystä siitä, ovatko komissio ja EKP neuvotellessaan tai tehdessään 26.4.2013 tehtyä yhteisymmärryspöytäkirjaa tai valvoessaan Kyproksen viranomaisten toimenpiteiden soveltamista syyllistyneet lainvastaisuuksiin, joilla on yhteys unionin oikeuden noudattamisen tarkastamiseen ja jotka voivat aiheuttaa sopimuksen ulkopuolisen unionin vastuun.

133 Neljänneksi vetoamisesta EKP:n perussäännön 14.4 artiklaan sen osoittamiseksi, että EKP oli hätärahoituksen myöntämisen yhteydessä vaatinut Kyproksen viranomaisia hyväksymään edellä 124 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet, on todettava, että tässä perustelussa pelkästään toistetaan unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty perustelu, jonka unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi sen yksityiskohtaisen tarkastelun lopuksi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 134–155 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 130–151 kohdassa. Kun otetaan huomioon tämän tuomion 127 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, tällainen perustelu on siis jätettävä tutkimatta.

134 Viidenneksi päätöksestä 2013/236 ja erityisesti tämän päätöksen 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa mainitusta Laikin yhdistämisestä BoC:hen on todettava, ettei unionin yleinen tuomioistuin tehnyt virhettä todetessaan ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 178 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 177 kohdassa, ettei tässä säännöksessä vahvistettu erityisiä yksityiskohtaisia sääntöjä tämän toimenpiteen täytäntöön panemiseksi, joten Kyproksen viranomaisilla oli ainakin huomattava harkintavalta näiden sääntöjen määrittelemisessä.

135 Edellä esitetyn perusteella toinen, kolmas ja neljäs valitusperuste on hylättävä.

Viides valitusperuste

Asianosaisten lausumat

136 Valittajat väittävät viidennessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 218 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 217 kohdassa, että niiden kanteet on jätettävä tutkimatta sikäli kuin ne koskevat Laikiin kohdistuvaa bail-in-toimenpidettä sillä perusteella, että ne väittivät tältä osin pelkästään, että tämän pankin osakkeet oli Kyproksen viranomaisten hyväksymien toimenpiteiden johdosta ”poistettu käytöstä” ilman mitään rahallista vastiketta tai että niiden taloudellinen arvo on ”mitätöity”, osoittamatta yhteyttä päätöksen 2013/236 sisältämän lainvastaisuuden ja esitetyn vahingon välillä tai täsmentämättä neuvoston osuutta tämän vahingon syntymiseen.

137 Ensiksi 25.3.2013 annetun euroryhmän julkilausuman liitteestä ja päätöksen 2013/236 johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta ilmenee valittajien mukaan, että Laikin osakkeenomistajat oli pakotettu kantamaan tämän laitoksen pelastamisen rahoitustaakka, mikä tarkoitti bail-in-toimenpiteen toteuttamista.

138 Valittajat väittävät toiseksi, että unionin yleisen tuomioistuimen perustelu, joka sisältyy ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 218 kohtaan ja toisen valituksenalaisen tuomion 217 kohtaan, on ristiriidassa sen kanssa, että ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 506 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 505 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on itse maininnut ”mainittujen pankkien alaskirjauksen” bail-in-toimenpiteenä.

139 Komissio kiistää valittajien perustelut.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

140 Aluksi valittajien perustelu, joka koskee 25.3.2013 annetun euroryhmän julkilausuman liitteen sisältöä, on hylättävä edellä 122 kohdassa esitetyillä perusteilla tehottomana.

141 Edelleen päätöksen 2013/236 johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta on todettava, että valittajat, jotka eivät vetoa tämän seikan huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla, pyrkivät todellisuudessa mainitun seikan arvioimiseen uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan edellä 127 ja 128 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

142 Lopuksi siitä valittajien väitteestä, että valituksenalaisten tuomioiden perustelut ovat ristiriitaisia, on muistettava, että kysymys unionin yleisen tuomioistuimen tuomion perustelujen ristiriitaisuudesta on oikeuskysymys, minkä vuoksi se voi olla valituksen kohteena (tuomio 16.7.2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland v. komissio, C-385/07 P, EU:C:2009:456, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

143 Joka tapauksessa on todettava, että ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 218 kohdan ja 506 kohdan välillä ja toisen valituksenalaisen tuomion 217 kohdan ja 505 kohdan välillä ei ole nyt käsiteltävissä asioissa sellaista ristiriitaa, joka voisi johtaa näiden tuomioiden kumoamiseen.

144 Yhtäältä nimittäin ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 218 kohdasta ja toisen valituksenalaisen tuomion 217 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut, että edellä 20–24 kohdassa mainituissa asetuksissa ei säädetä, että Laikin osakkeet ovat bail-in-toimenpiteen kohteena. Valittajat eivät kiistä sitä, että näissä asetuksissa säädetään pelkästään Laikin kreikkalaisten sivukonttorien myynnistä, tiettyjen Laikin varojen ja velkojen siirtämisestä BoC:lle ja BoC:n uudesta osakepääomasta 18 prosentin siirtämisestä Laikille, eikä niissä siis toteuteta bail-in-toimenpidettä Laikin osakkeenomistajien osalta. Toisaalta ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 506 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 505 kohdassa todetaan, että toukokuussa 2013 julkaistun IMF:n raportin mukaan tarve erottaa vakavaraiset pankit maksukyvyttömistä oli yksi niistä syistä, joiden vuoksi päädyttiin mieluummin Laikiin ja BoC:hen kohdistuvaan bail-in-toimenpiteeseen kuin kaikissa kyproslaisissa pankeissa olevien suojattujen ja suojaamattomien talletusten nimellisarvon poikkeukselliseen leikkaukseen. Tämä yleinen toteamus ei siis liity erityisesti mainittuihin asetuksiin sellaisina kuin unionin yleinen tuomioistuin on niitä nimenomaisesti analysoinut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 218 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 217 kohdassa, minkä vuoksi sitä ei voida moittia siitä, että sen päättely olisi jollakin tavoin ristiriitainen.

145 Valittajien perustelulla ei joka tapauksessa voida kumota unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 218 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 217 kohdassa tekemää toteamusta, jonka mukaan ensimmäisessä oikeusasteessa nostetuissa kanteissa ei ole täsmennetty sitä tapaa, jolla neuvosto olisi päätöksen 2013/236 antaessaan osallistunut Laikin osakkeenomistajille aiheutuneen vahingon syntymiseen.

146 Viides valitusperuste on näin ollen hylättävä.

Kuudes valitusperuste

Asianosaisten lausumat

147 Kuudennella valitusperusteellaan, joka jakautuu kolmeen osaan, valittajat väittävät etenkin, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei unionin toimielinten toimilla ja menettelyillä ole loukattu niiden omistusoikeutta.

148 Tämän valitusperusteen ensimmäisessä osassa, joka koskee Laikin suojattujen talletusten ottamista BoC:n haltuun ja suojaamattomien talletusten pysymistä Laikissa sen purkamiseen asti, 37,5 prosentin BoC:n suojaamattomista talletuksista muuntamista osakkeiksi ja näiden suojaamattomien talletusten toisen osan jäädyttämistä väliaikaisesti, valittajat toteavat aluksi, että unionin tuomioistuin on 20.9.2016 antamassaan tuomiossa Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701) tutkinut vain 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan 1.23–1.27 kohdat.

149 Lisäksi valittajat riitauttavat unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnin ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 285 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 284 kohdassa, jonka mukaan omistusoikeuden rajoituksista säädettiin lailla, vaikka ensimmäiseksi kyseiset toimenpiteet hyväksyessään unionilla ei ollut toimivaltaa määrätä bail-in-toimenpiteestä tai kyseisten pankkien purkamisesta. Toiseksi 22.3.2013 päivätty laki annettiin vain vastaajien Kyproksen viranomaisiin nähden harjoittaman hyvin suuren paineen alla, kuten sen komission sanelema sisältö ja hyväksymispäivämäärä eli EKP:n hätärahoituksen lopettamispäätöstä seuraava päivä, osoittavat. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa mainittu lainsäädännön laatukriteeri ei näin ollen täyty. Kolmanneksi, ja vastoin unionin yleisen tuomioistuimen kantaa ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 276 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 275 kohdassa, 22.3.2013 annetussa laissa ei säädetä todellisista takuista kyseisten pankkien velkojille ja osakkeenomistajille eikä varmisteta tehokkaan oikeussuojan periaatteen noudattamista. Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen ja otti selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla, kun se totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 282 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 281 kohdassa, että ennakkokuulemismenettelyn järjestäminen ei ollut mahdollista tilanteen kiireellisyyden vuoksi.

150 Lopuksi valittajat katsovat, että kyseisillä toimenpiteillä on loukattu suhteellisuusperiaatetta, koska olisi voitu toteuttaa muita, vähemmän rajoittavia toimenpiteitä. Tältä osin ne täsmentävät ensiksi, että se seikka, että Kyproksen parlamentti hylkäsi pankkitalletusveron, ei ollut peruste rajoittavamman toimenpiteen asettamiselle. Toiseksi Kyproksen tasavallan tilanne on täysin verrattavissa muiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat hakeneet rahoitusapujärjestelyä, tilanteeseen. Kolmanneksi valittajat muistuttavat, että unionin tuomioistuin on todennut 16.6.2015 antamassaan tuomiossa Gauweiler ym. (C-62/14, EU:C:2015:400), että EKP:llä on laaja valikoima vaihtoehtoja rahoitusmarkkinoiden rauhoittamiseksi, euron vakauden varmistamiseksi ja hintavakauden edistämiseksi. Neljänneksi se, ettei yli 100 000 euron talletusten nimellisarvon leikkauksessa ole progressiivisuutta, on suhteellisuusperiaatteen vastaista.

151 Kuudennen valitusperusteen toisessa osassa, joka koskee BoC:n tavallisten osakkeiden nimellisarvon alentamista eurosta senttiin ja kreikkalaisten sivukonttorien myyntiä, valittajat viittaavat perusteluunsa tämän valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä. Lisäksi ne väittävät, että kreikkalaisten sivukonttorien myyntimenettelyä ei ole toteutettu avoimesti, läpinäkyvästi ja syrjimättömästi.

152 Tämän valitusperusteen kolmannen osan tueksi valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen arvioidessaan, että EKP:n toiminta hätärahoituksen osalta ei tarkoita EKP:n perussäännön 14.4 artiklan ilmeistä rikkomista tai hyvän hallinnon periaatteen ja kohtuullisuuden ja johdonmukaisuuden vaatimusten loukkaamista. Ensimmäiseksi, kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 377 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 376 kohdassa, EKP vaati edellä 124 kohdassa mainittujen toimenpiteiden toteuttamista, kuten valittajien perustelusta toisen valitusperusteen yhteydessä ilmenee. Toiseksi tämän toimielimen toiminnassa on ollut lainvastaisuuksia siitä syystä, että koska sillä on laaja harkintavalta päättää, onko pankki vakavarainen, ja myöntää sille näin ollen hätärahoitusta, se soveltaa tällöin päätösmenettelyä, joka on perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan vastainen. Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 400 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 399 kohdassa, että 21.3.2013 annettu EKP:n lehdistötiedote täytti perusteluvelvollisuuden sikäli kuin sen avulla voitiin saada selville samana päivänä tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen perustelut.

153 Vastaajat kiistävät valittajien väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

154 Aluksi on muistettava, kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 254 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 253 kohdassa, että perusoikeuskirjan 17 artiklassa vahvistettu omaisuudensuoja ei ole ehdoton oikeus (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69 kohta).

155 Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan kuitenkin rajoittaa ainoastaan lailla sekä niiden keskeistä sisältöä kunnioittaen, ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia näihin oikeuksiin ja vapauksiin voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia (tuomio 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines ym. v. neuvosto, C-225/17 P, EU:C:2019:82, 101 kohta).

156 Kuudennen valitusperusteen ensimmäisestä osasta on aluksi todettava, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi virhettä tekemättä ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 261 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 260 kohdassa, että unionin tuomioistuimen 20.9.2016 antaman tuomion Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701) 73 ja 74 kohdassa tekemä arviointi 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan 1.23–1–27 kohdassa mainittujen toimenpiteiden ensimmäisestä sarjasta oli nyt käsiteltävissä asioissa merkityksellinen.

157 Ensiksi on joka tapauksessa todettava sitä koskevasta väitteestä, ettei valittajien omistusoikeuden rajoituksista ole säädetty lailla, ja erityisesti valittajien perustelusta, jonka mukaan unioni ei edellä 124 kohdassa mainittuja toimenpiteitä hyväksyessään voinut vaatia minkäänlaista bail-in-toimenpidettä tai kyseisten pankkien purkamista, että yhtäältä – kuten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 284 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 283 kohdassa – se, ettei tosiseikkojen tapahtuma-aikaan ollut toteutettu pankkien bail-in-toimenpiteitä koskevia unionin yhdenmukaistamistoimia, ei suinkaan merkitse, että jäsenvaltioiden oli kiellettyä toteuttaa bail-in-toimenpiteitä, joiden toteuttaminen ei

voi kuitenkaan aiheuttaa sopimuksen ulkopuolista unionin vastuuta. Toisaalta koska unionin yleinen tuomioistuin ei pankin purkamisjärjestelmän osalta lausunut siitä, oliko tällä järjestelmällä tosiseikkojen tapahtuma-aikaan unionin oikeuden mukainen oikeusperusta, valittajien tätä koskeva perustelu on hylättävä tehottomana.

158 Lisäksi sikäli kuin valittajat väittävät, että vastaajat ovat painostaneet huomattavasti Kyproksen viranomaisia hyväksymään 22.3.2013 annetun lain, että perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa mainittu lainsäädännön laadun kriteeri ei täyty ja ettei mainittu laki anna takuuta kyseisten pankkien velkojille ja osakkeenomistajille tai tehokasta oikeussuojaa, on todettava, että näillä perusteluilla valittajat tosiasiassa vaativat unionin tuomioistuinta arvioimaan uudelleen unionin yleiselle tuomioistuimelle esitettyjä tosiseikkoja ja todisteita osoittamatta, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 274–281 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 273–280 kohdassa tekemässään arvioinnissa ottanut mainitut tosiseikat ja todisteet huomioon vääristyneellä tavalla. Kuten edellä 127 ja 128 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, tällaisia perusteluja ei voida ottaa tutkittavaksi valitusmenettelyssä.

159 Valittajien perustelusta, jonka mukaan olisi ollut vastoin unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 282 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 281 kohdassa esittämää kantaa mahdollista järjestää kyseisten pankkien tallettajien ja osakkeenomistajien ennaltakuulemismenettely, on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti tukenut päättelynsä mainituissa valituksenalaisten tuomioiden kohdissa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 21.7.2016 antamaan tuomioon Mamatas ym. v. Kreikka (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614), josta ilmenee, että vaatimusta, jonka mukaan kaikenlaisesta omistusoikeuden rajoittamisesta on säädettävä lailla, ei voida tulkita sillä tavoin, että kyseisiä henkilöitä olisi pitänyt kuulla ennen tämän lain antamista, muun muassa kun tällainen ennalta kuuleminen olisi väistämättä hidastanut niiden toimenpiteiden soveltamista, joiden tarkoituksena on estää kyseisten pankkien romahtaminen.

160 Toiseksi suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevasta väitteestä on palautettava mieleen, että tämä periaate edellyttää, että kyseessä olevan säännöstön hyväksyttävät tavoitteet ovat toteutettavissa unionin oikeuden säännöksessä säädettyjen keinojen avulla ja että näillä keinoilla ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi (tuomio 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines ym. v. neuvosto, C-225/17 P, EU:C:2019:82, 102 kohta oikeudenkäyntiviittauksineen).

161 Nyt käsiteltävissä asioissa unionin yleinen tuomioistuin on aluksi ottanut huomioon ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 255 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 254 kohdassa yleisen edun, jota tavoitellaan vastaajien toimilla ja menetelmillä, joilla turvataan Kyproksen ja koko euroalueen rahoitusjärjestelmän vakaus.

162 Tämän jälkeen se tarkasteli ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 302–313 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 301–312 kohdassa valittajien perusteluja, joilla pyritään riitauttamaan vähemmän rajoittavien toimien puuttuminen tällä tavoin tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin on ottanut huomioon, että Kyproksen parlamentti hylkäsi 19.3.2013 pankkitalletusveron käyttöönoton, IMF:n toukokuussa 2013 antaman raportin 11 kohdassa mainitut haitat tai vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttumisen, huomauttavat menetykset, joita aiheutuisi sekä verovelvollisille että tallettajille Kyproksen tasavallan poistumisesta euroalueelta ja valittajien esittämän progressiivisen leikkausjärjestelmän, jossa olisi otettu huomioon kyseisille pankeille uskottujen talletusten laajuus, heikkoudet.

163 Ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 311 ja 312 kohdassa sekä toisen valituksenalaisen tuomion 310 ja 311 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi Kyproksen tasavallan tilanteen rinnastamisen sellaisten muiden jäsenvaltioiden tilanteeseen, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat saaneet rahoitusapua, sillä perusteella, että Kyproksen rahoitussektori oli liian laaja sen talouden kokoon nähden.

164 Unionin yleisen tuomioistuimen yksityiskohtaisista toteamuksista ilmenee, että se on arviointivirhettä tekemättä ja suhteellisuusperiaatetta loukkaamatta todennut, etteivät kyseisten pankkien pääomittamisen vaihtoehdot olisi olleet vähemmän rajoittavampia kuin toteutetut toimenpiteet ja että pääomittamisen puuttuessa kyseiset pankin olisivat olleet vaarassa joutua lopettamaan toimintansa ja niitä olisi uhannut hallitsematon konkurssi, jolla olisi voinut olla systeemisiä vaikutuksia, jotka olisivat voineet levitä nopeasti muihin jäsenvaltioihin eli koko euroalueen pankkijärjestelmään.

165 Tästä seuraa, että kuudennen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

166 Tämän valitusperusteen toisesta osasta on yhtäältä todettava, että valittajat tyytyvät viittaamaan yleisesti perusteluihinsa, jotka on esitetty tämän valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä. Tästä seuraa, etteivät niiden perustelut voi menestyä edellä 156–165 kohdassa mainituilla perusteilla.

167 Toisaalta niiden väitteiden osalta, että kreikkalaisten sivukonttorien myyntimenettely ei ollut avoin, läpinäkyvä ja syrjimätön, valittajat tyytyvät viittaamaan todisteisiin, jotka ne ovat toimittaneet unionin yleiseen tuomioistuimeen, eivätkä osoita, mitkä näistä todisteista olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Edellä 128 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tällainen väite ei kuitenkaan kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan valitusmenettelyssä.

168 Tästä seuraa, ettei kuudennen valitusperusteen toinen osa voi menestyä.

169 Tämän valitusperusteen kolmannesta osasta ja erityisesti valittajien perusteluista, joilla yhtäältä riitautetaan se seikka, että edellä 124 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden hyväksymistä ei ole vaadittu 21.3.2013 annetussa EKP:n lehdistötiedotteessa eikä samana päivänä tehdyssä EKP:n neuvoston päätöksessä, ja toisaalta kyseenalaistetaan EKP:n toiminnan lainmukaisuus hätärahoituksen toimittamisessa, on todettava, että valittajat viittaavat perusteluunsa, joka esitetään toisessa valitusperusteessa, jossa mainitun tuomion 133 kohdassa todetulla tavalla tyydytään esittämään perusteluja, jotka esitettiin unionin yleisessä tuomioistuimessa EKP:n roolista tässä yhteydessä ja jätettiin tutkimatta saman tuomion 127 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

170 Lisäksi on riittävää todeta valittajien perustelusta, joka liittyy 21.3.2013 annetun EKP:n lehdistötiedotteen perustelujen puutteellisuuteen, että tämän perustelun tarkoituksena on riitauttaa ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 400 kohdassa olevat perusteet ja toisen valituksenalaisen tuomion 399 kohdassa olevat perusteet, joista ilmenee, että ”käsiteltävän asian olosuhteissa [valittajat] ovat siis 21.3.2013 annetun lehdistötiedotteen lakonisenkin sanamuodon perusteella ja erityisesti asiayhteyden, asiaan sovellettavat oikeussäännöt ja EKP:n puheenjohtajan 4.4.2013 pidetyssä lehdistötilaisuudessa esittämät lausunnot huomioon ottaen voineet ymmärtää, että se, että asianomaiset pankit olisivat ajautuneet maksukyvyttömiksi ilman asianmukaista sopeutusohjelmaa, esti jatkamasta hätärahoitusta nykyisellä tasolla”. Nämä perusteet esitettiin siis ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 397–399 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 396–398 kohdassa esitetyn lisäksi ylimääräisenä perusteluna.

171 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun ylimääräisiä perusteluja koskevat väitteet eivät voi aiheuttaa tämän ratkaisun kumoamista ja ovat näin ollen tehottomia (tuomio 12.2.2015, komissio v. IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

172 Näin ollen on syytä hylätä kuudennen valitusperusteen kolmas osa sekä kyseinen valitusperuste kokonaisuudessaan.

Seitsemäs valitusperuste

Asianosaisten lausumat

173 Seitsemännessä valitusperusteessa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, etteivät vastaajien toimet ja menettelyt loukanneet luottamuksensuojan periaatetta.

174 Ensiksi ne väittävät, että EKP:n pääjohtajan 11.2.2013 päivätty kirje Laikin ja BoC:n johtajille sisälsi selkeitä, täsmällisiä, ehdottomia ja lainmukaisia vakuutteluja siitä, että niiden tallettajien oikeuksia ei rajoitettaisi, ja että nämä vakuuttelut sitoivat eurojärjestelmää.

175 Toiseksi euroryhmän 21.1.2013 antama sitoumus myöntää Kyproksen tasavallalle rahoitusapujärjestely, joka perustuu marraskuussa 2012 tehtyyn poliittiseen sopimukseen, herätti kyseisten pankkien tallettajissa luottamuksen, ettei bail-in-toimenpidettä vaadita.

176 Kolmanneksi ja viimeiseksi valittajat väittävät, että muille jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö on euro, eli Irlannille, Helleenien tasavallalle, Espanjan kuningaskunnalle ja Portugalin tasavallalle myönnetyn rahoitusavun ehdoksi ei ollut asetettu bail-in-toimenpiteiden hyväksymistä, ja vetoavat siihen seikkaan, että EKP on sallinut hätärajoituksen myöntämisen pidennetyn ajanjakson aikana. Tältä osin ne toteavat, että unionin yleisen tuomioistuimen viittaus 19.7.2016 annettuun tuomioon Kotnik ym. (C-526/14, EU:C:2016:570) on merkityksetön sikäli kuin tämä tuomio koskee komission EUT-sopimuksen valtiontukiin liittyvien määräysten, joissa määrätään vakiintuneesta oikeudellisesta kehyksestä ja annetaan tälle toimielimelle selviä toimivaltuuksia, nojalla omaksumaa menettelyä.

177 Vastaajat kiistävät nämä perustelut kokonaisuudessaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

178 On muistettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen on jokaisella yksityisellä, jolle unionin toimielin on antamalla hänelle täsmällisiä vakuutteluita synnyttänyt perusteltuja odotuksia. Sen sijaan kukaan ei voi vedota tämän periaatteen loukkaamiseen, jollei mainittuja vakuutteluja ole annettu (ks. vastaavasti tuomio 13.9.2017, Pappalardo ym. v. komissio, C-350/16 P, EU:C:2017:672, 39 kohta ja tuomio 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines ym. v. neuvosto, C-225/17 P, EU:C:2019:82, 57 kohta).

179 Nyt käsiteltävissä asioissa yhtäältä sitä koskevista väitteistä, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, ettei Kyproksen keskuspankin pääjohtajan 11.2.2013 kyseisten pankkien johtajille lähettämä kirje tai euroryhmän 21.1.2013 antama sitoumus myöntää rahoitusapujärjestely Kyproksen tasavallalle voi luoda perusteltua luottamusta, on todettava, että näillä väitteillä valittajat rajoittuvat esittämään unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitettyjä perusteluja ja vaativat, että unionin tuomioistuin lausuu uudelleen tietyistä todisteista, väittämättä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut ne huomioon vääristyneellä tavalla. Näin ollen nämä väitteet on jätettävä tutkimatta edellä 127 ja 128 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

180 Toisaalta valittajat eivät voi moittia unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on nojautunut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 432 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 431 kohdassa 19.7.2016 annettuun tuomioon Kotnik ym. (C-526/14, EU:C:2016:570) todetakseen, että pelkästään sitä, että kansainvälisen finanssikriisin alkuvaiheessa rahoitusavun ehdoksi ei asetettu edellä 124 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin rinnastettavissa olevien toimenpiteiden toteuttamista, ei voida pitää sellaisena täsmällisenä, ehdottomana ja yhtäpitävänä vakuutteluna, joka voisi synnyttää kyseisten toimenpiteiden kohteena olleiden pankkien osakkeenomistajissa, joukkolainojen haltijoissa ja tallettajissa perustellun luottamuksen siihen, ettei tällaista ehtoa aseteta myöskään rahoitusavun myöntämiselle Kyproksen tasavallalle.

181 Vaikka nimittäin mainittuun tuomioon johtanut asia tosin erosi tosiseikkojen osalta käsiteltävinä olevista asioista, tästä ei kuinkaan johdu, että unionin tuomioistuimen mainitun tuomion 65 kohdassa tekemä toteamus, jonka mukaan se seikka, että kyseisten pankkien huonompisijaisia velkojia – nimittäin velkojia, jotka saatavat suoritetaan joukkovelkakirjojen haltijoiden jälkeen mutta ennen osakkeenomistajia instrumentit liikkeelle laskeneen yksikön maksukyvyttömyys- tai likvidaatiotilanteessa – ei ollut pyydetty osallistumaan luottolaitosten pelastamiseen kansainvälisen finanssikriisin ensimmäisissä vaiheissa, ei voinut synnyttää osakkeenomistajien ja huonompisijaisten velkojien perusteltua luottamusta siihen, ettei niihin sovelleta tulevaisuudessa vastuunjakotoimenpiteitä, pysyy voimassa ja sitä voidaan soveltaa analogisesti nyt käsiteltävissä asioissa. Tältä osin on todettava, että tätä toteamusta on luettava saman tuomion 66 kohdan valossa, jossa unionin tuomioistuin muistutti, että vaikka luottamuksensuojan periaate kuuluu unionin perusperiaatteisiin, talouden toimijat eivät kuitenkaan voi perustellusti luottaa sellaisen olemassa olevan tilanteen säilymiseen, jota voidaan muuttaa unionin toimielinten harkintavallan puitteissa, ja näin on etenkin alalla, jolle on ominaista jatkuva sopeutuminen taloudellisen tilanteen muutoksiin.

182 Näin ollen se seikka, kuten valittajat väittävät, että asia, joka johti 19.7.2016 annettuun tuomioon Kotnik ym. (C-526/14, EU:C:2016:570), koski pelkästään komission menettelyä pankkialalla myönnettyjen valtiontukien alalla, on ilmeisen merkityksetön unionin tuomioistuimen perusteluille nyt käsiteltävissä asioissa, etenkin kun myös nämä asiat kuuluvat finanssikriisin yhteyteen ja talous- ja rahapolitiikkaan, joka edellyttää jatkuvaa sopeutumista talouden tilanteen vaihteluihin.

183 Seitsemäs valitusperuste on siis hylättävä kokonaisuudessaan.

Kahdeksas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

184 Kahdeksannessa valitusperusteessa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen arvioidessaan, ettei yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ole loukattu, kun vastaajien toimet ja menettelyt toteutettiin.

185 Ensiksi ne väittävät, että Laikin ja BoC:n suojaamattomien talletusten tallettajia syrjittiin suhteessa Laikin velkojaan, jonka vaatimukset perustuivat hätärahoitukseen, eli suhteessa Kyproksen keskuspankkiin. Erityisesti hätärahoituksesta aiheutunut velka on vastaajien lainvastaisen toiminnan tulos, koska Kyproksen keskuspankki on usean vuoden ajan sallinut hätärahoituksen anteliaan myöntämisen ja on vaatinut sen nopeaa korvaamista 21.3.2013 tekemänsä lainvastaisen päätöksen perusteella. Lisäksi valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tukenut virheellisesti päättelynsä ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 449 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 448 kohdassa 7.10.2015 annettuun tuomioon Accorinti ym. v. EKP (T-79/13, EU:T:2015:756, 92 kohta) ja 24.1.2017 annettuun tuomioon Nausicaa Anadyomène ja Banque d'escompte v. EKP (T-749/15, ei julkaistu, EU:T:2017:21, 108 ja 109 kohta), vaikka nämä tuomiot koskivat valtion velkainstrumenttien ostamista eikä pankkitalletuksia.

186 Toiseksi valittajat väittävät tulleensa välillisesti syrjityiksi kansalaisuutensa perusteella kreikkalaisiin sivukonttoreihin tehtyjen talletusten haltijoihin nähden. Erityisesti ne esittävät ensimmäiseksi, että tämä syrjintä on sijoittautumisvapauden vastaista. Toiseksi epämääräinen uhka siitä, että kreikkalaisissa sivuliikkeissä olevien talletusten leikkaus olisi voinut johtaa yleiseen talletusten nostoryntäykseen Kreikassa, ei voi oikeuttaa syrjivää kohtelua. Kolmanneksi euroryhmän tuki PSI:lle huolimatta riskistä kriisin leviämisestä Laikiin ja BoC:hen osoittaa, että valittajia on syrjitty kreikkalaisten pankkien tallettajiin ja osakkeenomistajiin nähden.

187 Valittajat väittävät kolmanneksi, että niitä syrjitään sellaisiin tallettajiin nähden, joiden talletukset eivät ylitä 100 000 euroa. Aluksi ne väittävät, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan ei ole kohtuullista käyttää 100 000 euron kynnystä erottelevana tekijänä velkainstrumenttien arvon leikkaamisen käyttöönotossa (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.7.22016, Mamatas ym. v. Kreikka, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 137 kohta), mikä koskee myös talletuksia. Lisäksi talletusten vakuusjärjestelmistä 30.5.1994 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 94/19/EY (EYVL 1994, L 135, s. 5) tehty erottelu 100 000 euroa pienempien ja suurempien talletusten välille on merkityksetön, kun otetaan huomioon se, että valittajilta on evätty mahdollisuus vaatia yli 100 000 euron talletuksiin liittyvien velkojen korvaamista. Lopuksi vastaajat ovat rikkoneet tätä direktiiviä sikäli kuin euroryhmän 16.3.2013 pidetyssä kokouksessa hyväksytyissä ehdollisissa toimenpiteissä säädettiin, että enintään 100 000 euron talletukset kärsivät 6,75 prosentin menetyksen.

188 Neljänneksi valittajat väittävät, että niitä on syrjitty muiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat saaneet rahoitusapua, pankkien tallettajiin ja osakkeenomistajiin nähden. Tältä osin ne väittävät muun muassa, että tämän avun määrä on jokaisella kerralla ollut suurempi kuin Kyproksen tasavallalle myönnetty hätärahoitus ja se on myönnetty lievemmillä ehdoilla.

189 Viidenneksi ja viimeiseksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi valittajien mukaan virheellisesti, että ne olivat erilaisessa tilanteessa kuin Kyproksen osuuspankkisektorin pankkien omistajat, kun otetaan huomioon Laikin ja BoC:n maksukyvyttömyystilanne, vaikka yhtäältä tämä maksukyvyttömyys on aiheutunut vastaajien toiminnasta. Toisaalta koska hallinnollinen tai

oikeusviranomainen ei ole todennut tätä maksukyvyttömyyttä, maksukyvyttömyyden epämääräinen käsite ei voi olla objektiivinen peruste valittajien erilaiselle kohtelulle. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin ei olisi saanut tukeutua IMF:n toukokuussa 2013 laatimaan raporttiin, koska se on annettu edellä 124 kohdassa mainittujen menettelyjen hyväksymisen jälkeen.

190 Vastaajat riitauttavat nämä eri perustelut.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

191 Yhdenvertaisen kohtelun yleinen periaate unionin oikeuden yleisenä periaatteena edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (tuomio 6.6.2019, P. M. ym., C-264/18, EU:C:2019:472, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

192 Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen erilaisella kohtelulla edellyttää, että kyseiset tilanteet ovat toisiinsa rinnastettavissa, kun tarkastellaan näille tilanteille ominaisia seikkoja (ks. mm. tuomio 16.12.2008, Arcelor Atlantique ja Lorraine ym., C-127/07, EU:C:2008:728, 25 kohta).

193 Ensimmäiseksi väitteestä, joka liittyy väitettyyn syrjintään yhtäältä valittajien ja toisaalta Laikin velkojan, jonka vaatimukset perustuvat hätärahoitukseen, eli Kyproksen keskuspankin välillä, unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 448 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 447 kohdassa, että kuten valittajat olivat itse todenneet, hätärahoituksen antaminen kuuluu kansallisten keskuspankkien toimivaltaan, mikä tarkoittaa sitä, että nyt käsiteltävissä asioissa vain Kyproksen keskuspankki on voinut myöntää hätärahoitusta Laikille ja sillä on näin ollen saatava Laikilta.

194 Ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 449 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 448 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin täsmensi, että toisin kuin kyseisten pankkien suojaamattomien talletusten tallettajat ja BoC:n osakkeenomistajat, jotka toimivat yksinomaan yksityiseen varallisuuteensa liittyvän intressin perusteella, eurojärjestelmän keskuspankki tekee päätöksensä yksinomaan yleisen edun mukaisten tavoitteiden ohjaamana, kuten ilmenee 7.10.2015 annetusta tuomiosta Accorinti ym. v. EKP (T-79/13, EU:T:2015:756, 92 kohta) ja 24.1.2017 annetusta tuomiosta Nausicaa Anadyomène ja Banque d'escompte v. EKP (T-749/15, ei julkaistu, EU:T:2017:21, 108 ja 109 kohta).

195 Todettuaan ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 450 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 449 kohdassa, että Kyproksen keskuspankki oli hankkinut hätärahoituksesta aiheutuneen saatavan edistääkseen yleisen edun mukaista tavoitetta eli varmistaakseen Kyproksen ja koko euroalueen rahoitusjärjestelmän vakauden, unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 452 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 451 kohdassa, että asianomaisten pankkien suojaamattomien talletusten haltijat ja BoC:n osakkeenomistajat yhtäältä ja Kyproksen keskuspankki toisaalta eivät olleet toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa, minkä vuoksi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei loukattu.

196 Näissä toteamuksissa ei ole oikeudellista virhettä, kun otetaan huomioon edellä 191 ja 192 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö.

197 Lisäksi unionin yleistä tuomioistuinta ei voida moittia siitä, että se on perustanut päätelmänsä edellä 194 kohdassa mainittuihin tuomioihin, sillä perusteella, että nämä koskevat Kreikan valtion velkainstrumenttien ostoa eivätkä pankkitalletuksia. Tältä osin on todettava, kuten EKP on perustellusti todennut, että riippumatta kyseisen julkisen velan uudelleenjärjestelytoimenpiteiden luonteesta Euroopan keskuspankkijärjestelmään kuuluva keskuspankki, joka noudattaa yleisen edun mukaista tavoitetta, on erilaisessa tilanteessa kuin sekä yksityiset sijoittajat, joilla on velkasaatavia valtiolta, että pankkitalletusten haltijat, kuten valittajat.

198 Toiseksi väitteessään, joka koskee yhtäältä niiden itsensä ja toisaalta Kreikan sivukonttoreissa olevien talletusten haltijoiden välistä väitettyä syrjintää, valittajat esittävät, että tällainen syrjintä on sijoittautumisvapauden vastaista. Tältä osin on riittävää todeta, että koska ne esittävät tämän väitteen ensimmäisen kerran vasta unionin tuomioistuimessa, tämä väite on jätettävä tutkimatta (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2017, Telefónica v. komissio, C-487/16 P, ei julkaistu, EU:C:2017:961, 84 kohta ja tuomio 26.9.2018, Philips ja Philips France v. komissio, C-98/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:774, 42 kohta).

199 Lisäksi on todettava, että valittajien väitteet koskevat, ilman että olisi vedottu huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla, unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskevia toteamuksia ja näytön arviointia ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 467, 476 ja 477 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 466, 475 ja 476 kohdassa, joiden mukaan kreikkalaisissa sivukonttoreissa olevien talletusten leikkaus olisi uhannut johtaa yleiseen talletusten nostoryntäykseen Kreikassa, mikä oikeutti väitetyn syrjinnän, ja tosiasiallista tilannetta, jossa euroryhmä oli rohkaissut PSI-toimenpiteeseen, joten ne on jätettävä tutkimatta edellä 127 ja 128 kohdassa mainituilla perusteilla.

200 Kolmanneksi väitteestä, joka johtuu väitetystä syrjinnästä yhtäältä valittajien ja toisaalta kyseisten pankkien tallettajien, joiden talletukset eivät ylitä 100 000 euroa, välillä, on todettava ensiksi, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 21.7.2016 antamassaan tuomiossa Mamatas ym. v. Kreikka (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 137 kohta) tekemä päätelmä, jonka mukaan ei ole kohtuullista käyttää 100 000 euron kynnystä erottelevana tekijänä velkainstrumenttien arvon leikkaamisessa, on tehty ottaen huomioon kyseisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden erityinen luonne velkojana eikä direktiivin 94/19 piiriin kuuluvien pankkitallettajien erityistä luonnetta.

201 Viimeksi mainitulta osin ja toiseksi valittajien perusteluista, joilla ne kiistävät mainitun direktiivin merkityksen käsiteltävinä olevissa asioissa, on todettava, etteivät nämä perustelut täytä edellä 127 kohdassa mieleen palautettuja edellytyksiä, joiden mukaan valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, minkä vuoksi mainitut perustelut on jätettävä tutkimatta.

202 Neljänneksi väitetystä syrjinnästä yhtäältä valittajien ja toisaalta niiden muiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat saaneet rahoitusapua ennen Kyproksen tasavaltaa, pankkien tallettajien ja osakkeenomistajien välillä on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 490 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 489 kohdassa, että toimenpiteet, jotka voidaan asettaa edellytykseksi EVM:n tarjoaman rahoitusavun myöntämiselle sellaisten valtioiden, joiden pankkijärjestelmä on pääomituksen tarpeessa, rahoitusvaikeuksien ratkaisemiseksi, voivat tapauskohtaisesti vaihdella merkittävästi riippuen monista muistakin tekijöistä kuin tuen määrästä suhteessa kyseisen valtion

kansantalouteen. Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin täsmensi valitustenalaisten tuomioiden mainituissa kohdissa, että näitä tekijöitä voivat olla erityisesti avunsaajavaltion taloudellinen tilanne, apua tarvitsevien pankkien mahdollisuudet tulla jälleen taloudellisesti elinkelpoisiksi ja syyt, joiden vuoksi ne ovat ajautuneet vaikeuksiin, mukaan luettuna tarvittaessa avunsaajavaltion pankkisektorin liian suuri koko sen kansantalouteen nähden, kansainvälisten suhdanteiden kehitys ja suuri todennäköisyys siihen, että EVM (tai muut kansainväliset järjestöt, unionin elimet ja toimielimet tai valtiot) joutuu auttamaan muita vaikeuksissa olevia valtioita, mikä voi edellyttää sitä, että kuhunkin toimenpiteeseen käytettävien varojen määrää rajoitetaan ennakoivasti.

203 Valittajien perustelut eivät voi osoittaa, että tämä unionin yleinen tuomioistuimen arviointi on virheellinen. Ensiksi sen esille tuoma seikka, että ”talletuksen (tai osakkeen) taloudellinen tehtävä euroalueen valtiossa on rinnastettavissa tehtävään, jonka se täyttää toisessa euroalueen maassa”, ei tarkoita sitä, että Kyproksen tasavallan tallettajat tai osakkeenomistajat ovat tilanteessa, joka on rinnastettavissa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat saaneet EVM:n rahoitusapua ennen Kyproksen tasavaltaa, tallettajien ja osakkeenomistajien tilanteeseen, koska vertailevassa analyysissä huomioon otettavat tekijät liittyvät itse jäsenvaltioihin.

204 Toiseksi on merkityksetöntä, että valittajien väitteiden mukaisesti niitä ”ei voida missään tapauksessa pitää vastuullisina niistä syistä, olivatpa ne mitä tahansa, jotka ovat voineet olla Kyproksen [tasavallan] rahoitusavun tarpeen alkuperänä”. Paitsi että tämä seikka on merkityksetön unionin yleisen tuomioistuimen esittämälle päättelylle, kun se arvioi mahdollista syrjintää yhtäältä valittajien ja toisaalta muiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat saaneet EVM:n rahoitusapua ennen Kyproksen tasavaltaa, pankkien tallettajien ja osakkeenomistajien välillä, se ei ennen kaikkea estä sitä, että mainitun avun ehtona olevien toimenpiteiden sisältö määräytyy sellaisten seikkojen mukaisesti, jotka koskevat pelkästään kyseisen jäsenvaltion, jonka rahayksikkö on euro ja joka hakee tätä apua, kohtaamia rahoituksellisia vaikeuksia.

205 Kolmanneksi on todettava, että valittajien väite, jonka mukaan Kyproksen tasavalta on saanut pienimmän määrän apua ja tiukemmin ehdoin on vain unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitetyn perustelun toistoa ja se on näin ollen, kun otetaan huomioon edellä 127 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, jätettävä tutkimatta.

206 Viidenneksi ja viimeiseksi väite, joka liittyy väitettyyn syrjintään yhtäältä valittajien ja toisaalta Kyproksen osuuspankkisektorin pankkien omistajien välillä, on todettava, että valittajien esittämä kritiikki, joka koskee kyseisten pankkien väitettyä maksukyvyttömyyttä, jonka vastaajien toiminta on aiheuttanut, ja sitä, ettei ole tehty hallinnollista päätöstä tai tuomioistuinratkaisua mainitun maksukyvyttömyyden toteamiseksi, on liian epätarkkaa ja riittämättömästi tuettua, jotta unionin tuomioistuin voisi tältä osin tutkia valituksenalaiset tuomiot. Lisäksi tämä kritiikki koskee lähinnä tosiseikkoja koskevia arviointeja. On muistettava, että edellä 128 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tällaiset arvioinnit eivät kuulu, ellei kyseessä olevia tosiseikkoja ole vääristelty – mihin ei kuitenkaan ole vedottu nyt käsiteltävissä asioissa – unionin tuomioistuimen valituksen yhteydessä harjoittamaan valvontaan.

207 Lisäksi siitä väitteestä, että unionin yleinen tuomioistuin ei voi tukea päättelyään ensimmäisen valituksenalaisen tuomion 503 kohdassa ja toisen valituksenalaisen tuomion 502 kohdassa IMF:n toukokuussa 2013 laatimaan raporttiin, on korostettava, kuten komissio totesi perustellusti, että unionin yleinen tuomioistuin on viitannut tähän raporttiin vain tukeakseen päätelmäänsä, jonka mukaan Kyproksen keskuslaitos Co-operative Central Bank ja siihen liittyvät osuustoiminnalliset

luottolaitokset eivät kyseisistä pankeista poiketen olleet maksukyvyttömyystilanteessa. Se on tehnyt tämän päätelmän valituksenalaisten tuomioiden mainituissa kohdissa tukeutuen seikkoihin, joita valittajat eivät riitauta, eli yhtäältä mainitun laitoksen toukokuussa 2013 Baselin kehyksen kolmannen pilarin vaatimusten mukaisesti julkistamien tietojen 3.1 kohtaan, jonka tavoitteena on taata omien pääomien minimitaso pankkien rahoitusvakauden takaamiseksi, ja toisaalta EKP:n vastauksiin unionin yleisen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä, minkä vuoksi tämä perustelu on hylättävä tehottomana.

208 Tästä seuraa, että kahdeksas valitusperuste on hylättävä.

209 Koska kaikki valitusperusteet on hylätty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

210 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä määrätään, että jos unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen, se voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen.

211 Nyt käsiteltävissä asioissa tilanne on tällainen.

212 Ensiksi nimittäin edellä 78–97 kohdassa esitetyistä perusteista ilmenee, ettei euroryhmä ole unionin elin, joka on perustettu perussopimuksilla ja jonka toimet tai menettelyt voivat olla sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen kohteena SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla.

213 Näin ollen neuvoston oikeudenkäyntiväitteet on hyväksyttävä niiltä osin kuin ne koskevat asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien kanteita euroryhmää vastaan.

214 Toiseksi päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdasta on todettu edellä 116 kohdassa, että vaikka tässä säännöksessä vaaditaan Kyproksen tasavaltaa pitämään voimassa BoC:n suojaamattomien talletusten vaihdon osakkeisiin tai jatkamaan sen täytäntöönpanoa, sillä ei kuitenkaan viety Kyproksen viranomaisilta huomattavaa harkintavaltaa määritellä tätä vaihtoa koskevat erityiset ehdot. Näin ollen kyseisille kantajille mainitusta vaihdosta väitetysti aiheutunut vahinko ei joka tapauksessa johtunut mainitusta säännöksestä vaan Kyproksen tasavallan tämän saman vaihdon täytäntöön panemiseksi toteuttamista soveltamistoimenpiteistä.

215 Näin ollen neuvoston oikeudenkäyntiväitteet, jotka liittyvät päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaan, on hyväksyttävä.

216 Tästä seuraa, että asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P ensimmäisen oikeusasteen kantajien kanteet, siltä osin kuin ne koskevat euroryhmää ja päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa, on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

217 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa todetaan, että jos valitus on perusteeton tai jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

218 Mainitun työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

219 Asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P tehtyjen valitusten, joiden osalta näiden asioiden ensimmäisen oikeusasteen kantajien vaatimukset on hylätty, osalta on neuvoston ja komission päätelmien mukaisesti velvoitettava ne vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan neuvoston ja komission oikeudenkäyntikulut valitusmenettelyssä ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyssä.

220 Asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P tehdyistä valituksista on todettava, että koska valittajat häviävät asian, ne vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan ja ne on velvoitettava korvaamaan neuvoston, komission ja EKP:n oikeudenkäyntikulut valitusmenettelyssä ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyssä niiden vaatimusten mukaisesti.

221 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 140 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Suomen tasavallan, joka on väliintulijana nyt käsiteltävissä valituksissa, on näin ollen vastattava valitusmenettelyihin liittyvistä oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) **Unionin yleisen tuomioistuimen 13.7.2018 antama tuomio K. Chrysostomides & Co. ym. vastaan neuvosto ym. (T-680/13, EU:T:2018:486) ja 13.7.2018 antama tuomio Bourdouvali ym. vastaan neuvosto ym. (T-786/14, ei julkaistu, EU:T:2018:487) kumotaan niiltä osin kuin niissä hylätään Euroopan unionin neuvoston esittämät oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat kanteiden nostamista näissä asioissa euroryhmää vastaan ja Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävän kasvun palauttamiseksi 25.4.2013 annetun neuvoston päätöksen 2013/236/EU 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa.**

2) **Ensimmäisessä oikeusasteessa asioissa T-680/13 ja T-786/14 nostetut kanteet jätetään tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat euroryhmää ja päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa.**

3) **Asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P tehdyt päävalitukset hylätään.**

4) **K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna ja Kyriaki Andreou, Bundeena Holding plc, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Phidias Christodoulou, Georgia Phanou Christodoulou, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. ja Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, James Droushiotis, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, Kalia Georgiou LLC, Komposit Ltd, Platon M. Kyriakides, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Athena Mavronicola-Droushiotis, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International, Inc., Sophia Nicolatos, Paris & Barcelona Ltd, Louiza Patsiou, Probus Mare Marine Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Limited, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, The Prnses Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon, Unienergy Holdings Ltd ja Julia Justine Jane Woods sekä Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Coal Energy Trading Ltd, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Athanasia Chrysostomou, Sofoklis Chrysostomou, Clearlining Ltd, Alan Dimant, Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Elma Holdings pcl, Elma Properties & Investments pcl, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, Jupiter Portfolio Investments pcl, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Liberty Life Insurance pcl, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Akis Micromatis, Erginos Micromatis, Harinos Micromatis, Alvinos Micromatis, Plotinos Micromatis, Nertera Investments Ltd, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Lambros Panayiotides, Ersi Papaefthymiou, Kostas Papaefthymiou, Restful Time Co., Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd, Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, Marinos C. Soteriou, Sparotin Ltd ja Miranda ja Myria Tanou vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja nämä velvoitetaan korvaamaan Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission oikeudenkäyntikulut, jotka liittyvät sekä ensimmäisen oikeusasteen menettelyyn että valitusmenettelyyn asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P.**

5) **Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna et Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. ja Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A. M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon ja Julia Justine Jane Woods sekä Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd ja Marinos C. Soteriou vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja nämä velvoitetaan korvaamaan Euroopan unionin neuvoston, Euroopan komission ja Euroopan keskuspankin (EKP) oikeudenkäyntikulut, jotka liittyvät sekä ensimmäisen oikeusasteen menettelyyn että valitusmenettelyyn asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P.**

6) **Suomen tasavalta vastaa näihin valitusmenettelyihin liittyvistä oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset